

Маркнен берильген Инджиль

Эрте риваётлерине коре, бу Инджиль къысмынынъ му-эллифи бир вакъытлары эльчи Павелнен берабер чалышкъан Юхан Марктыр.

Онынъ акъкъында «Эльчилернинъ Фаалиети» китабында язылгъан. Марк Инджильнинъ бу къысмыны Исаанынъ дөгъувындан сонъ 64-68 сенелерине къадар, Пётрнен берабер Рим шеэринде олгъанда язгъан. Бу Китап Алланы бильмегенлер ве якъында Аллагъа иман эткенлер ичюн язылгъан. Муэллиф, Исаанен якъын мунасебетте олгъан Пётрнынъ онъя тариф эткен вакъиаларына эсаслана.

Марк Исаанынъ ишлерине эсас эмиет бере ве Иса Месих Алланынъ Огълу олып, бутюн хасталыкълар, азап чекювлөр ве олюм устюндөн акимлик япкъаныны косьтере. Маркнынъ шаатлыгъына коре, Иса бутюн къуветини адамны яманлыкъынъ ве гунанынъ къуллугъындан къурттармакъ ичюн бере ве акимлигини ич бир вакъыт Озюнинъ шахсий истеклери ичюн къулланмай.

Марк Исаанынъ омрюндөн сонъки афталары ве куньлери, Онынъ азаплары, олюми ве тирилови акъкъында икяе эте. Бу Къуванчлы Хабер, Иса олюмни енъип олгъаны акъкъында ачыкъ-айдын шаатлыкъ бере.

1

¹⁻² Алланың Огълу Иса Месих
акъкъында Құуванчлы Ҳабернинъ
башланувы.

Ешай пейгъамбер китабында Ал-
ланың бойле сөзлерини язғын:

«Мына, Мен Сенинъ оғюнъден
хаберджимни ёллайым.

О, сенден эвель барып,
Сенинъ ёлунъны азырлайджакъ.

³ Сахрада онынъ сеси янъгъырайдджакъ:
“Раббининъ ёлуны азырланъыз,
кечеджек ерлерини тюм-тюз этинъиз!”»

⁴ Бойлеликнен, сахрада Ягъя пейда олды. О, адам-
ларны, гуналарының багъышланмасы ичюн тёvbе этип,
сувгъа батырылып чыкъармагъа огрете ве сувгъа баты-
рып чыкъара эди.

⁵ Бутюн Еудие мемлекетинден ве Ерусалим шеэрinden
адамлар Ягъягъа келе эдилер. Олар озы гуналары-
ны айта эдилер. О исе, кельгенлерни Иордан озенининъ
сувуна батырып чыкъара эди.

⁶ Ягъя деве юнюнден орюльген урба, белинде мешин
күушакъ такъып юре эди. Ашагъан ашы — чегертки ве
күйик бал эди. ⁷ О, шойле хитап этип айта эди:

1.1-8

Матта 3.1-12;
Лука 3.1-9, 15-17;
Юхан 1.19-28.

— Меним пешимден менден де Къудретлиси келеята. Мен, эгилип, Онынъ аякъапларынынъ багъыны чез-меге биле ляйыкъ дегилим.⁸ Мен сизлерни сувгъа батырам, О исе, сизлерни Мукъаддес Рухкъа батыраджакъ.

⁹ О куньлерде Галилеянынъ Назарет шеэрinden Иса келип чыкъты. Ягъя Оны Иордан озенине батырып чыкъарды.¹⁰ Иса сувдан чыкъканда, кок ярылды да, о, Алла Рухуны коръди. Рух гогерджин киби Исагъа эне эди.

¹¹ Коклерден:

— Сен Меним севимли Огълумсынъ, Сенден пек мемнүним, — деген бир сес эшитильди.

¹² Шу ань Рух Исаны сахрагъа алыш барды.¹³ Анда къыркъ кунъ девамында Иблис Оны сынавгъа огъратты. Иса кийик айванлар арасында яшады. Онъя мелеклер хызмет эттилер.

¹⁴ Ягъя зиндангъа тюшкен сонъ, Иса Галилеягъа кельди. О, Алладан Къуванчлы Хаберни даркъатып юре эди.

¹⁵ — Вакъты-саати кельди! Алла Падишалыгъы якъынлашты! Тёвбе этинъиз, Къуванчлы Хаберге ина-нынъиз! — дей эди Иса.

¹⁶ Иса, Галилея голю боюндан кечеят-къанда, Симоннынъ, къардашы Андрей-нен берабер балыкъ сачмаларыны гольге аткъаныны коре. Олар балыкъчы эдилер.¹⁷ Иса оларгъа:

— Меним артымдан юрюнъиз. Шимди сиз балыкъ дегиль де, инсан тутаджакъсынъиз, — деди.

¹⁸ Агъя-къардашлар аман сачмаларыны ташлап, Исанынъ пешинден кеттилер.¹⁹ Бираз юрген сонъ, Иса

1.9-11

Матта 3.13-17;
Лука 3.21-22.

1.12-13

Матта 4.1-11;
Лука 4.1-13.

1.14-15

Матта 4.12-17;
Лука 4.14-15.

1.16-20

Матта 4.18-22;
Лука 5.1-11.

Зебедайнынъ огълу Якъупны ве онынъ къардаши Юханны корьди. Олар къайыкъ ичинде отурып балыкъ сачмаларыны тюзете эдилер.²⁰ Иса агъа-къардашны чагъырды, ве олар, бабалары Зебедайны ыргъатларнен берабер къайыкъта къалдырып, Онынъ пешинден кеттилер.

²¹ Олар Кафарнаум шеэрине кельген соң, биринджи раатлыкъ куню Иса си-нагогагъа кирип, адамларны огретип башлады. ²² Онынъ айткъан сёзлерини эшиткенлер эписи шашып къала эдилер. Чюнки О, Къанун оджалары киби дегиль, буюк къудрет берильген адам киби огрете эди. ²³ Шу арада синагогагъа джин ургъан бир адам кире.

²⁴ — Эй, назаретли Иса, Сен бизден не истейсинъ? Бизни гъайып этмек ичюн кельдинъми? Мен Сенинъ ким олгъанынъны билем! Сен Алланынъ Азизисинъ! — деп къычырды о.

²⁵ Иса джинге шойле эмир этти:

— Сус да, бу адамдан чыкъ!

²⁶ Джин адамны сарсытып, къаба бир сеснен багъырып, онынъ ичинден чыкъты. ²⁷ Буны корыгенлер эписи шашып къалдылар. Бир-бириндөн:

— Бу насыл шей? — деп сорай эдилер. — Насыл-дыр бир яп-яньы огретюв... Онынъ къудрети о къадар буюк ки, О, арам рухларгъа эмир эте, олар исе Онъа бойсуналар.

²⁸ Онынъ акъкъында хабер бутюн Галилея топракъларына тез-тез даркъалды.

²⁹ Иса синагогадан чыкъар-чыкъмаз, Якъуп ве Юханнен берабер Симон ве Андрейнинъ эвине кирдилер. ³⁰ Симоннынъ

1.21-28

Лука 4.31-37.

1.29-34

Матта 8.14-17;
Лука 4.38-41.

къайнанасы юксек сыйджакънен хаста ята эди. Шуны ашыкъып Исағъа айттылар.³¹ О, хастаның янына барып, оны къолундан тутып турсатты. Къадынның сыйджагъы шу дакъкъасы тюшти. О турып, оларгъа софраны донатты.

³² Акъшам олып, кунеш къонгъан сонъ, бутюн хасталарны ве джин ургъанларны Исаңынъ огюне кетирдилер.³³ Бутюн шеэр эалиси оларның къапусы огюне топланды.³⁴ Иса чешит тюрлю хасталарны тедавийледи, чокъ шейтанларны къувып чыкъарды, амма оларгъа ич бир шей айтмагъя ясакъ этти, чонки олар Онынъ ким олгъаныны билдилер.

³⁵ Саба, танъ атмаздан эвель турып, Иса эвден чыкъты ве адам олмагъан бир ер тапып, дувалар окъуп башлады.³⁶ Симон, аркъадашларынен берабер, Исаңы эр ерде къыдырып башладылар.³⁷ Оны тапып:

— Эписи Сени къыдыралар, — дедилер.

³⁸ — Айдынъыз, башкъа ерлерге барайыкъ, — деди оларгъа Иса. — Къомшу къасабаларгъа барып, анда да Алланынъ Сёзюни анълатаджагъым, чонки Мен шу макъсатнен ёлгъа чыкътым.

³⁹ Бойледже, Иса, оларның синагогаларында Алланынъ Сёзюни анълатып ве шейтанларны къувып чыкъарып, бутюн Галилея топрагъыны айланып чыкъты.

⁴⁰ Куньлернинъ биринде Исағъа бир адам кельди. Онынъ бутюн тенини арам лепра хасталыгъы баскъан. О, Исаңынъ янына барып, тиз чёкип ялварды:

— Эгер истесенъ, мени эляллап тедавийлэрсинъ.

1.35-39

Лука 4.42-44.

1.40-45

Матта 8.1-4;
Лука 5.12-16.

⁴¹Иса оны аджыды, къолуны узатып хастагъа тийди де, шойле деди:

— Мен истейим, сени эляллап тедавийлейим.

⁴²Шу дакъкъасы лепра хасталыгъы ёкъ олып, о, элял олды. ⁴³⁻⁴⁴Иса исе, оны сертликнен тенбилип:

— Сакъын, кимсеге бир шей айтма! Руханийге барып корюн де, тедавийленгенинъ ичюн Муса буюргъан шейни бер де, о, эписине шаатлыкъ олсун, — деди.

⁴⁵Амма о адам кетип, озюнен олгъян вакъианы орталыкъа даркъатып башлады. Нетиджеде, Иса энди шеэр ичинде ачыкъ юрип оламады ве адам олмагъан ерлерде къалды. Онъя анда да адамлар эр ерден келе эдилер.

¹Бир къач куньден соң Иса кене Кафарнаум шеэрине кельди.

2.1-12

Матта 9.1-8;
Лука 5.17-26.

О, энди эвде олгъаныны эшитип, ²о къадар чокъ адам топланды ки, къапунынъ огюнде, азбарда биле ер ёкъ эди. Иса оларгъа Алланынъ Сёзюни анълата эди.

³Шу арада дёрт адам Онъя паралич ургъан бир инсанны котерип кельдилер. ⁴Адам чокълугъындан Иса-гъа якъынлашмакъ имкяныны тапалмай, олар Онынъ тёпесинде эвнинъ дамыны ачып, хастаны яткъан тёшеги устюнде яваштан Исанынъ янына тюшюрдилер. ⁵Иса, оларнынъ иманыны корип, хастагъа:

— Огълум, гуналарынъ багъышланды! — деди.

⁶Бу ерде бир къач Къанун оджалары да отура эдилер. Олар ичинден шойле тюшюндилер:

⁷ «Бу адамның айткъанлары nedir? Бойле сёзлер куфюрdir! Гуналарны Алладан башкъа ким багъышлай биле?»

⁸ Иса бир кереден Озъ рухунен оларның фикирлериne далды да, оларгъа шойле деди:

— Сизинъ юреклеринъиздеки тюшонджелер недир! ⁹Хастагъа айтыладжакъ сёзлерден къайсы къолайджа: «Гуналарынъ багъышланды», — я да «Тур, тёшегинъни ал да, бар», — демекми? ¹⁰Амма, Инсан Огълунынъ ер юзүнде гуналарны багъышламагъа къудрети олгъаныны да билинъиз! — деди. Сонъ хастагъя: ¹¹ — Санъа айтам: еринъден тур, тёшегинъни ал да, эвинъе кет! — деди.

¹² Адам шу дакъкъасы турды, тёшегини котерди ве эписининъ козю оғюнде чыкъып кетти. Буны коръгенлер шашып къалдылар.

— Биз бойле шейлерни ич бир вакъыт коръмедик! — деп, Аллагъа шукюрлер эттилер.

¹³ Иса кене Галилея голю боюна кетти. Халкъ Онынъ янында топлана эди, Иса оларны огretип юрди.

2.13-17

Матта 9.9-13;
Лука 5.27-32.

¹⁴ Шу ерлерден кечкенде, Иса салым топлангъан еринде отургъан Алфейинъ оғылу Левийни коръди.

— Меним артымдан юр! — деди онъа Иса. Левий турып, Исанынъ артындан кетти.

¹⁵ Сонъ Иса Левийнинъ эвинде эди. Бир софра башында Онен ве Онынъ шегиртлеринен берабер чокъ салым топлайыджылары ве гунакярлар да ашап-ичип отура эдилер. Онынъ артындан юргенлернинъ сайысы ёкъ эди.

¹⁶ Исаның салым топлайыджылары ве гунакярлар-нен отурып ашап-ичкенини корыген фериселер ве Къа-нун оджалары Оның шегиртлерине:

— Бу насыл шей? О салым топлайыджылары ве гу-накярнен ашап-ичип отура да! — дедилер.

¹⁷ Буны әшииткен Иса оларгъа шойле деди:

— Эким сагъламларгъа дегиль, хасталаргъа керек.

Мен инсафлы адамларны дегиль, гуналыларны чагъыр-магъа кельдим.

¹⁸ Бир кунь Ягъяның ше-гиртleri ве фериселер урф-адет боюнчы аштан-сувдан вазгече әдилер. Адамлар, Иса-гъа келип, бойле суаль бердилер:

— Ягъяның ве фериселеринь шегиртleri аштан-сувдан вазгечкенде, Сениң шегиртлеринь ашап-ичип юргенлери недир?

¹⁹ Иса оларгъа шойле джевап берди:

— Тойгъа чагъырылгъан киевнинь мусафирлери, киев оларнен олгъанда, ашны ред этерлерми? Ёкъ, киев олар-нен олгъандже, ашап-ичерлер! ²⁰ Амма ойле куньлер ке-леджек ки, киевни араларындан аладжакълар, иште о вакъыт олар аштан вазгечеджеклер. ²¹ Кимсе эски урбагъа янъы парчадан ямав къоймаз, чонки янъы ямав эски ур-бадан йыртылып, тешикни даа бетер алгъа кетирир. ²² Эм, кимсе яш шарапны эски мешин торбаларына толдурмай, чонки яш шарап джарты торбаны да йыртаджакъ, шарап да бозуладжакъ, торба да гъайып оладжакъ. Яш шарап-ны янъы мешин торбаларгъа толдурулар.

²³ Раатлыкъ куньлерининь би-ринде Иса богъдай тарласындан

2.18-22

Матта 9.14-17; Лука 5.33-39.

2.23-28

Матта 12.1-8; Лука 6.1-5.

кечип кетеяткъан. Онынъ шегиртлери ёл бою башакъларны къопарып башлайлар. ²⁴ Буны корыген фериселер Исаға:

— Бакъ сен оларны! Раатлыкъ куню ясакъ этильген шейлерни не ичон япалар?

²⁵ Иса оларгъа шойле джевап берди:

— Сиз Давут падиша ве онынъ адамлары ач ве мухтадж олгъанда не япкъанлары акъкъында окъумадынъизмы? ²⁶ О, Авиатар баш руханий олгъан заманда Алланынъ Эвине кирип, тек руханийлерге ашамагъа мумкүн олгъан теклиф пителерини ашагъан ве адамларына да берген.

²⁷ Соңь Иса шойле дей:

— Инсан раатлыкъ куню ичон дегиль, раатлыкъ куню инсан ичон яратылгъан. ²⁸ Шунынъ ичон Инсан Огълу — раатлыкъ кунюнинъ де Раббисидир.

¹Иса кене синагогагъа кире. Анда бир къолу къуругъан адам бар экен. ²Раатлыкъ куню бу сакъатны тедавийлер экенми, деп, Оны къабаатلامакъ ичон, артындан бакъып тура эдилер. ³Иса, къолу сакъат олгъан адамгъа:

3.1-6
Матта 12.9-14;
Лука 6.6-11.

— Ортагъа чыкъ! — деди.

⁴Соңь оларгъа бойле суаль берди:

— Раатлыкъ куню яхшылыкъ я да яманлыкъ япмакъ мумкүнми? Къанун нени рухсет эте? *Джан къурттармакъмы я да ольдюрмекми?*

Олар индемедилер. ⁵Иса адамларнынъ о къадар таш юрекли олгъанларына къайгъырып, этрафына кедер ве ачуунен бакъты. Къолу сакъат адамгъа исе:

— Къолунъны узат! — деди. О, сакъат къолуны узаткъанынен, къолу тюзельди.

⁶Фериселер исе кетип, шу saat Иродның тарафдарларынен бирликте топлашып, Исаны насыл этип ольдюрмеге акъыл таныштылар.

⁷Иса шегиртлеринен берабер голь тарафқа ёл алды. Оның артындан Галилея ве Еудиеден пек чокъ адам юре эди. ⁸Оның япкъанларыны эшитип, тап Ерусалим, Идумея, Иордан аркъасындан, Тир ве Сидон виляетлеринден адам акъынтысы келип етти. ⁹Къалабалықта сыйылып къалмамакъ ичюн, Иса шегиртлерине бир къайыкъ азырламакъ керегини айтты. ¹⁰Чокъ адамны тедавийлегенини билип, чешит хасталықъларға оғърагъанлар бир-бирини итеклеп Онъя токъунмакъ истей эдилер. ¹¹Джинлер Оны корыгенде, ерге йыкъылып:

— Сен — Алла-Тааляының Огълусынъ, — деп къычырдылар.

¹²Амма Иса, Озю ким олгъаныны бильдиремеге кесен-кес ясакъ этти.

¹³Ондан соң Иса дагъ устюне чыкъып, шегиртлеринден Озю сайлап алгъанларыны чагъырды. Олар Исаның янына кельдилер. ¹⁴⁻¹⁵Иса, янында бутюн вакъыт олсунлар, Алла Сёзюни даркъатсынлар ве инсанлар ичинден джин къувмакъ къудретини алсынлар деп, Озюне он эки эльчи сайлап алды. ¹⁶О, он эки шегирт сайлагъанларының адлары: Симон (Иса онъя Пётр адыны берди), ¹⁷Зебедай оғълу Якъуп, онынъ къардаши Юхан (Иса оларға Боанергес, я да «Гурюльдюнинъ оғъуллары» адыны берди), ¹⁸Андрей, Филип, Бартоломай,

3.13-19

Матта 10.1-4;
Лука 6.12-16.

Матта, Тома, Алфейнинъ огълу Якъуп, Фадда, Симон Ветанпервер¹⁹ ве сонъундан Исағъа хайнлик япкъан Иуда Искариот.

²⁰ Бундан сонъ Иса эвине къайтата. Анда кене о къадар адам топланды ки, оларгъа бир тилим отъмек ашамагъа биле вакъыт олмады. ²¹ Исанынъ якъын адамлары буны эшитип:

— О акъылдан азды, — деп, Оны алыш кетмеге кельдилер.

²² Ерусалимден кельген Къанун оджалары исе:

— Онынъ ичинде Беэльзебул шайтан бар! Шунынъ ичюн О, джинлерни джинлер башлыгъы къуветинен къувып чыкъара! — дедилер.

²³ Иса исе, оларны янына чагъырып, кинаели икяелер айтып башлады:

— Ибليس Иблисни насыл къувып чыкъараджакъ?

²⁴ Эгер бир падишалыкъ озь ичинден болюнсе, о падишалыкъ аякъта туралмаз. ²⁵ Эгер бир эв озь ичинден болюнсе, о эв де аякъта туралмаз. ²⁶ Эгер Иблис озюне къаршы чыкъса, о, аякъ устюнде туралмаз, амма онынъ сонъки куню якъынлашты.

²⁷ Кимсе, кучълю адамнынъ эвине кирип, онынъ малыны хырсызламаз. Амма баштта кучълю адамны багъласа, бутюн мал-мулькони хырсызлап кетер.

²⁸ Сизге догърусыны айтам: адамларнынъ япкъан гуналары ве айткъан куфюрликлери багъышланаджакъ.

²⁹ Амма Мукъаддес Рухкъа айтылгъан куфюр сёзлер эбедий багъышланмайджакъ, о эбедий джезагъа махкюм этиледжек.

3.20-30

Матта 12.22-32;
Лука 11.14-23; 12.10.

³⁰Иса бу сёзлерни айткъанының себеби шунда ки, базылары:

— Оны джин урды, — дей эдилер.

³¹Исаның анасынен къардашлары келип чыкътылар. Озылери эвге кирмейип, Оны чагъырмакъ ичон адам ёлладылар. ³²Исаның этрафында пек чокъ адам бар эди. Олар Онъа:

— Аナンьнен къардашларының ве къыз-къардашларының тышарыда турып, Сени чагъыралар, — дедилер.

³³Иса оларгъа:

— Меним анам ве къардашларым кимдир?³ — деди.

³⁴Сонъ этрафында отургъанларгъа бакъып:

— Мына, булар Меним анам ве къардашларым!

³⁵Ким Алланың ирадесини беджерсе, о Меним къардашым, къыз-къардашым ве анам, — деди.

3.31-35

Матта 12.46-50;
Лука 8.19-21.

¹Иса кене голь боюнда адамларны огрете эди. Оның янына о къадар чокъ адам топланды ки, Иса къайыкъкъа отурып сувгъа тюшмеге меджбур олды. Адамлар исе ялыда къалдылар. ²Иса чокъ кинаели икяе айтып, халкъкъа насиатлар берди.

³— Шуны динъленъиз, — деди Иса. — Бир урлукъ сачыджы тарлагъа чыкъа. ⁴О урлукъ сачкъанда, базы урлукълар ёл кенарына тюше. Шу арада къушлар учып келелер де, урлукъларны чокъуп ёкъ этелер. ⁵Башкъа урлукълар ташлы, топракъ аз олгъан ерге тюше ве тезден осип чыкъалар, чонки топракъ бу ерде юфкъа экен.

4.1-9

Матта 13.1-9;
Лука 8.4-8.

⁶ Кунеш чыкъкъан сонъ исе, олар сарага-солалар ве яхшы тамыр атып оламагъянларындан, къурып къалалар.

⁷ Урлукъларның бир къысмы ти肯ликке тюшкен экен, ти肯лер тез оселер ве фиданларны бөгъып, гъайып этелер. ⁸ Яхшы топракъкъа тюшкен урлукълар исе чыкътылар ве буюк олып осътилер, яхшы берекет бердилер: бир урлукътан отуз къат, башкъалары алтмыш ве дигерлери юз къат арткъач берекет кетирдилер.

⁹ — Къулагъы барлар буны эшитсинлер! — деди Иса.

¹⁰ Адамлар даркъалып, Исаныңъ янында тек он эки шегирти ве Онынъ артындан эр вакъыт юргенлер къал-гъанда, олар Исадан кинаели икяелерниңъ манасыны сорадылар.

¹¹ Иса оларгъа:

— Алла Падишалыгъыныңъ сыры сизге белли. Тышарыда къалгъанлары исе эр шейни кинаели икяeler ярдымынен анълайлар.

¹² Оларгъа кинаели икяелерни айтылгъаныныңъ макъсады шундадыр:

«Олар, козълеринен бакъып — корымесинлер,
къулакъларынен эшитип — анъламасынлар,
сонъ тёвбе этмесинлер,
гуналары бағышланмасын!»

¹³ Бу кинаели икяени анъламадынъызмы? Ойле олса, башкъа икяелерни насыл анълайджакъсыз? — деди оларгъа Иса. ¹⁴ — Урлукъ сачыджыныңъ сачкъаны — Алла-ныңъ Сёзюдир. ¹⁵ Базы адамлар ёл кенарындахи топракъкъа ошайлар. Олар сёзни динълегенде, Иблис бирден

4.10-12

Матта 13.10-17;
Лука 8.9-10.

4.13-20

Матта 13.18-23;
Лука 8.11-15.

келип, бу адамларның юргине сачылгъан сёзни — урлукъны — хырсызлап кете.¹⁶ Дигерлери, урлукъны алгъан, ташлы топракъкъа ошайлар. Олар, сёзни эшитип, оны тезликнен ве къуванчинен къабул этелер.¹⁷ Олар, де бир шейге, де башкъа шейге дикъкъат этип, урлукъкъа тамыр атмагъа бермейлер. Оларның башына шу сёз ичюн къаза-беля кельсе, олар аман ёлундан къайталар.¹⁸ Башкъалары исе, урлукъны алгъан, ти肯ли топракъ киби: олар сёзни эшиتلер,¹⁹ амма аят къасеветлери, зенгинликнен алданув ве башкъа шейлер истеклери келип, сёзни бастыралар, ве урлукълар берекетсиз къала-лар.²⁰ Урлукъны алгъан, яхшы топракъкъа ошагъан адамлар да бар. Олар, сёзни эшитип, оны къабул этелер. Олардан базылары отуз къат, башкъалары алтыыш къат ве дигерлери юз къат берекет берелер.

²¹Иса сёзюни девам этти:

— Чыракъны эвге кетирип, оны

4.21-25

Лука 8.16-18.

къөпкъа, я да ятакъ тюбюне къоярсызмы?²¹ Ёкъ, оны къандиль устюне къоялар!²² Эр бир шей озь вакътында айтылмакъ ичюн, гизлене. Эр бир шей, озь вакътында чыкъарылмакъ ичюн, сакълана.²³ Къулагъы барлар буны эшитсинлер!

²⁴Иса сёзюни девам этти:

— Эшиктенинъизге дикъкъат этинъиз. Сиз насыл ольчев иле ольчесенъиз, сизге де айны шу ольчевнен ольчеп берилемдек. Даа къошып берилемдек.²⁵ Кимде бар олса, онъа даа берилемдек. Кимде ёкъ олса, олгъаны да тутып алынаджакъ.

²⁶Сонъ Isa шойле деди:

— Алланың Падишшалыгъы бунъа ошай:

Бир адам топракъкъа урлукъ сача.²⁷ О, гедже юкъ-
лап, куньдюз тура. Урлукънынъ насыл осип-узангъанын-
дан онынъ хабери ёкъ.²⁸ Топракъ озы-озюндөн башта
ешиль сапчыкъны, сонъ башакъны, ондан сонъ башакъта
толгъан ашлыкъны чыкъара.²⁹ Ашлыкъ пишкен сонъ,
адам оракъны къолуна ала — берекетни джыймагъа ва-
къыт кельди.

³⁰ Сонъ Иса шойле деди:

— Алла Падишалыгъыны ненен къы-
яслайыкъ?³¹ Оны насыл кинаели икяенен
ифаделейик?³¹ Мына, Алланынъ Падишалыгъы бир
хардал урлугъына ошай: оны топракъкъа сачкъанды, ер
юзүнде бу урлукътан да юфакъ урлукъ олмай.³² Амма,
сачылгъан сонъ ойле осип котериле ки, бостандаки бу-
тюн осюмликлерден юксек ола. Онынъ пытакълары о
къадар буюк олалар ки, къушлар оларнынъ салкъынын-
да юва къуралар.

³³ Иса, даа чокъ кинаели икяeler ай-
тып, адамларгъа, сыгъдыргъанлары къа-
дар, Алланынъ Сёзюни анълата эди.³⁴ О, эр шейни ки-
наели икяelerнен айта эди. Тек шегиртлеринен бир Озю
къалгъанды, оларгъа бу шейлерни ачыкъ анълата эди.

³⁵ Шу куню акъшам устю Иса ше-
гиртлерине:

— Гольнинъ о бир ялысына ялдал ке-
чейик, — деди.

³⁶ Олар, адамларны къалдырып, къайыкъта отургъан
Исаны озылеринен берабер алдылар. Янларында башкъа
къайыкълар да бар эди.³⁷ Сонъ бирден ойле бир кучълю
фуртуна къопты ки, далгъалар къайыкъта урулып, оны

4.30-32

Матта 13.31-32;
Лука 13.18-19.

4.33-34

Матта 13.34-35.

4.35-41

Матта 8.23-27;
Лука 8.22-25.

толдураята эдилер.³⁸ Иса исе, къайыкъының къуйругъы тарафында, башыны ястыкъкъа къойып, юкълай эди.

Шегиртleri Оны уятып:

— Оджам! Биз сувгъа баткъанымыз Сен ичюн эп бирми? — дедилер.

³⁹ Иса уянып, еринден турды да, фуртуна елине:

— Токъта! — деди ве гольге тынчланмагъа эмир этти.

Шу ань ель тынды, ве гольге тынчлыкъ чёкти.

⁴⁰ Ондан соңь О, шегиртлерине:

— Не ичюн сизлер бойле къоркъакъсынъыз? Сизинъ иманынъыз къаерде? — деди.

⁴¹ Шегиртleri исе къоркъып ве шашып къалдылар. Бир-бирлеринден:

— Кимдир бу я? Ель де, голь де Онъа бойсуналар! — деп сораштылар.

¹ Олар гольнинъ къаршы тарафындаки герасалыларның юртуна келип чыкътылар.² Иса къайыкътан тюшкенинен, бирден Онъа таба шу ердеки къабирлернинъ арасындан джин ургъан бир адам чыкъты.³ Мезарлыкъта яшагъан бу адамны кимсе зынджырларнен биле багълап оламай эди.⁴ Оны чокъ керелер зынджырларнен багълап, аякъларына бугъавлар кирсетсeler де, о зынджырларны узип, бугъавларны сындырып ташлай эди. Онъа кимсенинъ кучю етмей эди.⁵ Гедже-кунъдуз токътамайып, къабирлер арасында, къырлар устюне чыкъып, озюни ташларнен урып, багъырып юре эди.⁶ О, Исаны узакътан корип, чапып

5.1-20

Матта 8.28-34;
Лука 8.26-39.

кельди де, Онынъ аякълары огюне бель букип,⁷ бар сесинен ялварды:

— Эй Иса, Юдже Алланынъ Огълу, менде не ишинь бар?⁸ Алланынъ акъкъы ичюн, мени къийнама!⁹ — Чюнки Иса джинге: «Эй, джин, бу адамдан чыкъып кет!» — деген эди.

⁹Иса ондан:

— Адынъ не?¹⁰ — деп сорады.

— Адым Орду*, чюнки бизлер чокъмыз, — деп джевап берди о.

¹⁰Джинлер, Иса оларны бу юрттан айдалап чыкъармасы ичюн Онъя чокъ ялварды.

¹¹Шу ерлердеки бир байыр тёпесинде буюк бир домуз сюрюси отлап юре эди. ¹²Джинлер, Исағъя ялварып:

— Бизни бу домузларгъа ёлла, оларгъа кирейик, — дедилер.

¹³Иса оларгъа рухсет берди. Джинлер исе, шу адамдан чыкъып, домузларгъа кирдилер. Соңъ эки бинъге якъын домуз тик къая устюнден гольге секирип, сув ичинде bogъулып ольдилер.

¹⁴Домузларны отлаткъан адамлар къачып кетип, бу адисе акъкъында шеэрде ве онынъ этрафларындаки къасабаларда биле айтып чыкътылар. Бутюн адамлар не олгъянны бакъмагъа кельдилер. ¹⁵Олар Исанынъ янына келип, бакъсалар: анавы, бир орду джин ургъан адамнынъ акъылы озюне кельгенини, озю де кийинип-къушанып отургъаныны корип, пек къоркътылар. ¹⁶Бу вакъианы

* **5.9** *Орду* — къадимий юнанджа «легион», Рим ордусынынъ, 6000 аскер олгъан, бир къысмы.

корыгенлер о адам джинлеринден насыл къуртулгъаныны ве домузлар неге оғырагъанлары акъкъында халкъ-къа тариф эттилер.¹⁷ Онынъ ичюн бу еринъ сакинлери Исаны оларнынъ юртундан кеткенини истедилер.

¹⁸ Иса къайыкъа тюшкенде, джинлеринден къуртулгъан адам Онен берабер кетмеге рухсет сорай.¹⁹ Амма Иса разылыкъ бермеди.

— Озъ эвинъе, якъынларынъа бар, Рабби сени аджып, сен ичюн не япкъаныны ве санъа мерамет косьтергенини оларгъа айтып бер, — деди онъя.

²⁰ О адам кетти. Он Шеэр* топракъларында, о, Иса онъя не япкъаныны айтып юре эди. Буны эшиткенлер шашып къала эдилер.

²¹ Иса къайыкъ ичинде отурып, кене шу гольнинъ башкъа ялысына баргъа-нынен, Онынъ этрафында чокъ адам топлангъан эди. Иса гольнинъ ялысында оларны окъута эди. ²² Шу вакъытта Онынъ янына синагога башлыкъларындан Яир адлы бир адам кельди. Исаны корыгенинен, Онынъ аякъларына йыкъылды да,²³ ярдым истеп ялварды:

— Къызыл олюм алында ята. Эвиме келип, онъя эл-леринъни къойсанъ, о, сагъ къалып, тюзеледжек! — деди.

²⁴ Иса онен берабер кетти. Онынъ артындан пек чокъ адам кеткени ичюн, этрафында буюк къалабалыкъ эди. ²⁵ Оларнынъ арасында он эки йыл къан акъувынен чекишен бир къадын бар эди. ²⁶ О чешит экимлерден чокъ азап чеккен, бутюн мал-мулькюни масраф эткен,

5.21-43

Матта 9.18-26;
Лука 8.40-56.

* **5.20** Он Шеэр — къадимий юнанджа «Декаполис».

амма ич бир файда коръмеген, аксине, алы даа бетер олгъян. ²⁷ Шу къадын, Иса акъкъында эшитип, адам къалабалыгъында Онынъ артындан барып, гизлиден Иса-нынъ кийимине тийди. ²⁸ О, озюнджеесине: «Эгер мен Онынъ урбасына биле тийсем, тюзелирим», — деп тюшонген.

²⁹ Шу ань къадыннынъ къан акъувы токътады. О, хасталыгъындан къуртулгъаныны бутюн беденинен дүйды. ³⁰ Иса исе Озюнден кучь чыкъкъаныны дүйды. О, этрафындаки адамларгъа чевирилип:

— Меним кийимлериме ким тийди? — деп сорады.

³¹ Шегиртleri Онъя:

— Сенинъ эр тарафынъда адамлар къалабалыгъыны корип турасынъ ве даа, кийимлериме ким тийди, деп сорайсынъмы? — дедилер.

³² Амма Иса буны япкъан къадынны этрафында козьлеринен къыздыра эди. ³³ Озюне не олгъаныны анълагъан къадын къоркъып-къалтырап Онынъ алдына кельди де, Исанынъ аякълары тюбюне озюни ташлап, бутюн акъикъатны Онъя айтып берди.

³⁴ Иса исе онъя:

— Къызыым, сени иманынъ къуртарды. Тынчлыкъынен бар ве хасталыгъынъдан азат ол, — деди.

³⁵ Иса бу сёзлерни айткъанда, синагога башлыгъынынъ эвинден адамлар келип, онъя:

— Къызынъ ольди. Оджаны къасевет эттирме, — дедилер.

³⁶ Амма Иса, бу сёзлерге къулакъ асмай, синагога башлыгъына Яирге:

— Къоркъма, тек инан! — деди.

³⁷ Иса Пётр, Якъуп ве онынъ къардашы Юхандан гъайры Озюнинъ артындан кетмеге кимсеге рухсет бермеди. ³⁸ Олар синагога башлыгъы Яирнинъ эвине келип чыкъкъанда, Иса анда шашкъынлыкъыны ве кескин сеслернен такъмакълап агълагъанларны корьди.

³⁹ Иса эвге киргенинен:

— Сизлер неден кедерленесинъиз? Не ичюн агълайсынъыз? Бу бала ольмеген, о юкълап ята, — деди.

⁴⁰ Онынъ устюндөн кульгенлер де олды. Амма Иса, эписини тышарыгъа чыкъарып, тек къызычыкъынынъ ана-бабасы ве Озь шегиртлеринен берабер, къызычыкъяткъан одагъа кирди.

⁴¹ Анда баланынъ къолуны алды ве:

— Талита, кум! — деди. Бу сёзлернинъ терджимеси: «Эй, къызычыкъ, санъа айтам: тур еринъден!» — демектири.

⁴² Къызычыкъ шу дақъьасы ериндең турды ве юрип кетти. О, энди он эки яшларында эди. Бу аджайип шейни корыген адамлар эписи шашып къалдыштар. ⁴³ Иса исе оларгъа:

— Буны кимсе бильмесин, — деп, къатты эмир этти. Къызычыкъ да аш берильмесини буюорды.

¹ Иса шу ерден чыкъып, Озь юртуна кельди. Шегиртлери де Онынъ артындан юре эдилер.

6.1-6а
Матта 13.53-58;
Лука 4.16-30.

² Раатлыкъ қунюнде Иса синагогада адамларны ограте эди. Оны динълегенлерден чокъ адамы шашып:

— Бу бильгиге О къайдан малик олған экен?² Онъа бойле ақъылны ве бойле адҗайип шейлерни япмакъ къуветини ким берген?³ Меръемнинъ оғылу, Якъуп, Йосе, Иуда ве Симоннынъ ағъасы, адий бир дюльгер Иса дегильми я?⁴ Онынъ къыз къардашлары да мында, бизим арамызда турмайлармы?⁵ — деди ве Исаны ред эттилер.⁴ Иса исе оларгъа:

— Пейгъамберге эр ерде урьмет этелер, тек озъ ветанында, озъ эвинде ве озъ сой-сопларынынъ арасында Онынъ къадрине етмейлер, — деди.

⁵ Анда ич бир адҗайип шей яраталмады. Тек бир къач хастагъа къолларыны тиїдирип, оларны сагълам этти.

⁶ О, оларнынъ имансызылғына шашып къала эди.

Иса кой-койден юрип адамларны
огрете эди. ⁷ Он эки шегиртини янына
чагъырып, оларны экишер-экишер бо-
лип халкъ арасына ёллады ве арам рухларны къувмакъ
ичион къудрет берди. ⁸ Оларгъа эмир этип:

— Ёлгъа таякъларынъыздан гъайры ич бир шей: не торба, не пите, не де къушагъындаки бакъыр ақъча
алынмасын,⁹ тек аякъларынъызгъа чарыкъ кийип чы-
къынъыз, — деди.

— Эки дане урба биле алманъыз. ¹⁰ Эгер бир де бир ерде эвге кирсенъиз, шу ерден чыкъмагъандже о эвде къалынъыз. ¹¹ Эгер бир ернинъ адамлары сизни къабул этмесeler ве динълемесeler, шу ерден чыкъаяткъанда, аякъларынъыздан тозны къакъып кетинъиз. Бу, олар-
гъа къаршы шаатлыкъ олур, — деди Иса.

¹² Бойлеликнен, шегиртлер ёлгъа чыкъып, халкъны тёвбе этмеге чагъырып юрдилер. ¹³ Баягъы джинлерни

6.66-13

Матта 10.1, 5-15;
Лука 9.1-6.

къувып чыкъардылар ве чокъ хасталарны зейтөн ягъынен сюртип тедавийледилер.

¹⁴ Ирод падиша да Иса ақъкъында эшиитти, чонки Исанынъ намы белли олды, ве адамлар айта эдилер ки, «Сувгъа Батырыджы Ягъя тирильди! Щунынъ ичюн онда аджа-йип шейлер япмагъа кучю бар». ¹⁵ Башкъалары исе: «О — Ильяс», — деп сая, даа башкъалары: «О — эвельки пей-гъамберлер киби бир пейгъамбердир», — дей эдилер.

6.14-29

Матта 14.1-12;
Лука 9.7-9.

¹⁶ Ирод исе, буны эшитип:

— Ну, мен башыны қестирген Ягъядыр. О тирилип кельген, — деп тура эди.

¹⁷ Ирод озь къардашы Филиппинъ сабыкъ апайы олгъян Иродиягъа эвленген соңъ, Ягъяны зиндангъа ташлагъян эди. ¹⁸ Чонки Ягъя Иродгъа:

— Къанун боюнджы санъа бу къадынны апай этип алмагъа олмай, — деп, юре эди. ¹⁹ Иродия Ягъягъа тиш къайрап, оны ольдюрильмесини истесе де, озь ниетине еталмай эди, ²⁰ чонки Ирод Ягъянынъ инсафлы ве азиз адам олгъяныны билип, ондан къоркъа ве оны къорчалай эди. Ягъянынъ сёзлерини бегенип, динълей эди, амма бу сёзлер оны буюк бир шашкъынлыкъ ичинде къалдыра эдилер.

²¹ Бир куню къолай фырсат тапылды. Ирод догъгъян куню мунасебетинен озюнинъ буюклери, бинъбашлары ве Галилея башлыкълары ичюн зияфет япты. ²² Анда Иродиянынъ къызы келип оюнгъа тюшти. Онынъ ойнагъяныны эм Ирод, эм мусафирлер пек бегендилер. Соңъ падиша къызгъа:

— Не истесенъ, исте, мен санъа беририм, — деди.

²³ Эм сёз берди:

— Менден не сорасанъ, береджем, падишалыгъым-
нынъ ярысыны биле бериrim, — деди.

²⁴ Къыз андан чыкъып, анасына:

— Нени истейим? — деди.

— Сувгъа Батырыджы Ягъянынъ башыны сора! —
деди анасы.

²⁵ Къыз шу ань падишанынъ янына чапып барып:

— Манъа шимди Ягъянынъ башыны алыш, бир та-
бакъ устюнде кетирсинглер, — деди.

²⁶ Падиша пек буюк къасеветке тюшти. Амма янын-
да олгъан мусафирлер ве озюнинъ берген сёзю ичюн,
къызынъ риджасыны ред этмеге истемеди. ²⁷ О, джел-
лятны йиберип, Ягъянынъ башыны кетиромесини буюр-
ды. Джеллят зиндангъа барып, Ягъянынъ башыны кес-
²⁸ ти ²⁹ ве табакъ устюнде кетирип, къызгъа берди; къыз
исе оны анасына алыш кетти. Ягъянынъ шегиртлери бу
хаберни эшитип, онынъ джеседини келип алдылар ве
дефин эттилер.

³⁰ Эльчилер Исанынъ янына къайтып,
насыл ишлер япкъанларыны, халкъкъа
нелер огреткенлерини айтып бердилер.

6.30-44

Матта 14.13-21;

Лука 9.10-17;

Юхан 6.1-14.

³¹ Иса оларгъа:

— Энди исе, тынч ве адам чокъ олмагъан бир ерге
барынъыз да, бир озюнъиз къалыш, раатланынъыз, —
деди, чюнки келип-кеткенлеринъ чокълугъындан олар-
нынъ аш ашамагъа биле вакъты ёкъ эди.

³² Иса шегиртлеринен къайыкъкъа минип, адам олма-
гъан бир ерге ёл алды. ³³ Амма адамлар оларнынъ кетеят-
къанларыны корьдилер, ве чокъ адамлар Исаны таныды-
лар. Якъын шеэрлеринъ сакинлери джаяв ёлгъа чыкъып,

Исанен шегиртлери барайтқъан ерге ялыдан чапып, олардан эвель етип кельдилер. ³⁴Иса къайыкътан чыкъкъанда, адамларның чокълугъыны корип, оларны аджыды. Чюнки олар чобансыз къойларгъа ошай эдилер. Isa оларгъа чокъ шейлерни огратип башлады. ³⁵Баягъы вакъыт кечкен сонъ, шегиртлери Исаңынъ янына келип:

— Бу ерде кимсе яшамай экен, эм энди кеч олды.

³⁶Халкъны йибер, этрафтаки койлерге барып, озылерине аш сатын алсынлар, чюнки оларның ашамагъа ич бир шейлери ёкъ, — дедилер.

³⁷Иса исе:

— Сизлер оларгъа аш берингъиз! — деди.

— О къадар пара къайдан алайыкъ? Бу адамларны той-дурмакъ ичюн, бир чувал акъча* керек! — дедилер Онъя.

³⁸Иса:

— Не къадар отьмегинъиз бар? Барып бакъынъыз, — деди. Олар бакъып келип:

— Беш дане отьмек ве эки дане балыкъ бар экен, — дедилер.

³⁹Иса шегиртлерине халкъны топ-топ этип ешиль отлар устюне отуртмакъны буюрды. ⁴⁰Адамлар юзер ве эллишер олып, группаларнен отурдылар. ⁴¹Иса беш отьмекнен эки балыкъны алды ве козълерини коклерге котерип шукюр дувасыны окъуды. Отьмеклерни болип, адамларгъа даркъатмакъ ичюн шегиртлерине берди. Эки балыкъны да эписине болип берди. ⁴²Эр кес ашап тойды. ⁴³Сонъ артып къалгъан отьмек парчаларынен ве

* **6.37** Бир чувал акъча — къадими юнанджа «200 денарий», я да 200 кунюнинъ къазанчы.

балыкъларнен даа он эки сепет топладылар. ⁴⁴ Отъmek ашагъанларнынъ арасында тек акъайлардан беш бинъ олгъан.

⁴⁵ Бундан сонъ, Иса шегиртлерине, тез-тез къайыкъкъа отурып, гольниң къаршы ялысында Бетсайда шеэрине Ондан эвель кечмеге буюрды. Озю исе адамларны йибереджек әди. ⁴⁶ Халкънен сагълыкълашкъан сонъ, Иса дува окъумагъа дагъгъа чыкъты.

6.45-52

Матта 14.22-33;
Юхан 6.15-21.

⁴⁷ Акъшам олгъанда, къайыкъ энди гольниң ортасында әди, Иса исе ялынъыз Озю ялыда къалды. ⁴⁸ Ель шегиртлеринъ къайыгъына къаршы эсэ әди. Иса оларның къайыкъта ельге къаршы ялдап къыйналгъанларыны корип, тань атмаздан О, сув устюне басып, шегиртлери тарафкъа ёл алды. Оларгъа якъынлашып, янларындан кечип кеткен киби олды. ⁴⁹ Шегиртлер исе голь устюнде юрген Исаны корип, Оны хаялет беллеп, къычырышып башладылар. ⁵⁰ Оны коръгенде эписининъ юреклери къоркъудан ойнады. Амма Иса шу ань оларгъа:
— Джесюр олунъыз! Бу — Меним! Къоркъманъыз! — деди.

⁵¹ Шойле дегенинен, барып къайыкъкъа чыкъты. Шу дақъкъасы ель де тынды. Бу шей шегиртлерни даа бетер шашырды. ⁵² Чюнки олар отъmekнен олып кечкен аджа-йип адисени анъламадылар, юреклери де ачылмагъан әди.

⁵³ Гольни кечип, олар Геннесаретте ялыгъа етип кельдилер ве анда токътадылар.

6.53-56

Матта 14.34-36.

⁵⁴ Къайыкътан тюшкенлеринен, адамлар оларны таныды. ⁵⁵ Тезден бу хабер бутюн этрафкъа даркъалды. Исаның къайда олгъаныны эшиткенлер, хасталарны

тёшеклер устюнде кетирip кетирип эдилер.⁵⁶ О къайда бармаса да — койлерде, шеэрлерде — адамлар хасталарны ачыкъ мейданларгъа чыкъарып яткъыза эдилер. Ондан исе, урбасынынъ бир этегине тиймек ичон рухсет сорай эдилер. Онъя къол тийдирип олгъанлар эписи сагълам ола эдилер.

¹Исағъа Ерусалим-ден бир къач Къанун оджасы ве фериселер кельдилер. ²Олар, Исанынъ шегиртлеринден базылары

7.1-23
Матта 15.1-20.

кирли къолларынен, я да эллери尼 ювмайып, отьmek ашагъанларыны коръгенлер. ³Фериселер ве эписи еудийлер баба-деделерининъ урф-адетлерини сакълап, къолларыны яхшы этип ювмагъандже, аш ашамагъа отурмагъанлар. ⁴Базаргъа барып кельген сонъ да, башта ювналар, сонъ аш ашайлар. Шунынънен, пиалалар, бардақълар, бакъыр чанакъ-чёльмеклерни ве ятакъларны ювып, даа чокъ адетлерни кутелер.

⁵Фериселер ве Къанун оджалары Исадан:
— Сенинъ шегиртлеринъ баба-деделеримизниң адетлерини не ичон сакъламайлар? Не ичон ювулмагъан къолларынен отьmek ашайлар? — деп сорадылар.

⁶Иса оларгъа шойле джевап берди:
— Экиюзъюлер! Ешая пейгъамберниң Язысында сизлер акъкъында айткъан сёэлери пек яхшы экен:
«*Бу халкъ Мени тильнен урьмет эте,
юреклери исе Менден пек узакъ.*

⁷ *Бошуна Манъа табына олар,
инсан эмирлерини берип огрателер».*

⁸ Сиз Алланынъ эмирини быракъып, инсан урф-адетлерини тутасыз. ⁹ Усталыкъынен Алланынъ эмирини четке чекип ташлайсыз да, озы урф-адетлеринъизни кутесиз, — деди Иса. ¹⁰ — Муса пейгъамбер шойле айткъан эди: «*Бабасыны я да анасыны къаргъагъан адам ольдюрильсин*». ¹¹ Амма сиз: «Эгер бир адам ана я да бабасына: “Меним санъа береджек ярдымым — къурбан, Аллагъа багъышлангъан бахшыш”, — десе, ¹² о ана-бабасына ич бир яхшылыкъ япмаса да ола», — дейсиз. ¹³ Шунынъинен, сиз озюнъизнинъ урф-адетлеринъизнен Алланынъ Сёзюни ёкъ этесиз. Бунъа ошагъан даа чокъ шейлер япасыз.

¹⁴ Соңъ Иса бутюн халкъыны янына чагъырып, шойле деди:

— Эпинъиз Мени динъленъиз де, айткъанларымны анъламагъа тырышынъыз! ¹⁵⁻¹⁶ Тышарыдан инсан ичине кирген ич бир шей оны арам этип оламай. Аксине, адамнынъ ичинден чыкъкъан шей оны арам эте.

¹⁷ Иса, адамларнынъ арасындан чыкъып, эвге кирген соңъ, шегиртлери Ондан бу кинаели икяенинъ манасыны сорадылар. ¹⁸ О оларгъа:

— Гъалиба сиз де ойле акъылсызларсынъыз? — деди. — Тышарыдан адамнынъ ичине кирген ич бир шей оны арам этип оламагъаныны анъламайсызмы? ¹⁹ Бу шейлер адамнынъ юрегине дегиль, ашкъазанына кире ве аякъёлгъа кете.

Бунынъинен Иса эписи ашларны элял этти. ²⁰ Соңъ О:

— Адамнынъ ичинден чыкъкъан шейлер исе оны арам этелер, — деди. ²¹ — Чюнки ичен, я да инсанынъ юргинден яман фикирлер, ороспулыкъ, хырсызлыкъ, адам ольдюрови, ²² айле садыкълыгъыны бозув, ачкозъюлик,

яманлықъ, алдав, ахлякъсызлықъ, пахыллықъ, қуфюр сёзлер, менменлик, акъылсызлықъ чыкъа.²³ Мына бу яманлықъларның эписи адамның ичинден чыкъып, оны арам этелер.

²⁴ Иса шу ерден чыкъып, Тир шеэри тарафкъа кетти. Анда О, бир эвге кирди ве буны ич кимсе бильмегенини истей эди, амма эп бир гизленип оламады.²⁵ Къызыны джин ургъан бир къадын, Иса акъында эшитип, тез-тез келип, Оның аякълары тюбюне йыкъылды.²⁶ Бу къадын Сурье-Феникеден олгъан ве еудий дегиль экен. Иса гъя риджа этип, къызындан шейтанны къувып чыкъармасыны истеди.²⁷ Иса исе онъа:

— Башта балалар тойсун. Балалардан отьmekни алып, копеклерге ташламакъ яхшы дегильдир, — деди.

²⁸ Къадын Онъа:

— Лафынъ догъру, Оджам, лякин копеклер де балалардан софра тюбюне тюшкен отьmek уфакъларыны ашайлар да, — деп джевап берди.

²⁹ Иса къадынгъа:

— Эвинъе бар, бу сёзлеринъ ичюн къызынъдан шейтан чыкъып кетти, — деди.

³⁰ Къадын эвине кельгенде, къызыны, шейтандан къуртулып, тёшекте яткъаныны корьди.

³¹ Соңъ, Тир шеэрinden къайткъанда, Иса Сидон шеэрinden кечип, Он Шеэр тарафындан Галилея голюне барып чыкъа.³² Исаның огюне бир сагъыр тильсизни кетирип, онъа къолларыны тийдиргенини истейлер.

³³ Иса оны адамлар арасындан алып чыкъып, бир четке чеке де, пармакъларыны оның къулакъларына тыкъа,

7.24-30

Матта 15.21-28.

сонъ тюкюрип, хастанынъ тилине тийдире.³⁴ Ондан сонъ кокке бакъып, агъыр нефес алыш:

— Эффата! — деди. Бу сёзниң манасы «Ачыл!» демектири.

³⁵ Шу дакъкъасы о адамнынъ къулакълары ачылды, тили къыбырдап башлады, ве айткъан сёзлери анълашылды. ³⁶ Иса:

— Бу аджайип шей акъкъында кимсеге айтманьыз, — деп буюрды. Амма О, не къадар: «Айтманьыз», — десе де, халкъ даа чокъ айтып юре эди. ³⁷ Оларнынъ шашкъанларынынъ сынъыры ёкъ эди.

— О, эр шейни яхшы япа, сагъырларны эшилтире, тильсизлерни исе лаф эттире, — дей эди олар.

¹Шу куньлерде кене чокътан-чокъ адам топлангъан эди. Ашамагъа бир шей къалмагъаны ичон, Иса шегиртлерини янына чагъырып:

8.1-10
Матта 15.32-39.

² — Халкъны аджайым, чонки учь кунь Меним алдымда туралар, ашамагъа исе ич бир шейлери ёкъ. ³ Эгер оларны эвлерине ач къалдырып йиберсем, ёлда такъаттан кесилирлер, чонки базылары узакъ ерлерден кельгенлер, — деди. ⁴ Шегиртleri бунъя:

— Оларны тойдурмакъ ичон бу сахрада ким, къайдан шу къадар отьмек аладжакъ? — деп, джевап бердилер.

⁵ — Не къадар отьмегинъиз бар? — деп сорады Иса.

— Еди дане, — деди шегиртлер.

⁶ Сонъ Иса халкъка ерге отурмакъны буюрды. Еди отьмекни алыш, шукюр этип парчалады ве даркъатмакъ

ичион шегиртлерине берди. Шегиртлер халкъкъа даркъаттылар.⁷ Оларда бир къач балыкъ да бар эди. Иса шукюр дувасыны окъуп, оларны да даркъаттырды.⁸ Халкъ ашап тойды. Артып къалгъан кесеклерни джыйип, еди сепет толдурдылар.⁹ Шу ерде дёрт бинъге якъын адам бар эди. Сонъ Иса адамларны йиберип,¹⁰ Озю шегиртлеринен берабер тез-тез къайыкъкъа отурып, Далманута юртуна кельди.

¹¹Фериселер чыкъып, Онен давала-шып башладылар. Оны сынамакъ ичион, коктен бир бельги косътермесини истей эдилер.¹²Лякин Иса, ағыыр нефес алыш, оларгъа:

— Не ичион бу несиль бельги талап эте? Сизлерге догърусыны айтам: бу несильге ич бир бельги косътерильмейдже! — деди.

¹³Сонъ, оларны къалдырып, кене къайыкъкъа минди ве къаршы ялыгъа ёл алды.¹⁴Исанынъ шегиртлери ёлгъа отьmek алмагъа унукъанлар. Къайыкъта бир отьмектен башкъа бир шей къалмагъан.¹⁵Шу арада Иса, шегиртлерине эмирлер берип:

— Манъя бакъынъыз, фериселер ве Ироднынъ маясындан сакъынъыз! — деди.¹⁶Олар исе бир-бирине:

— Буны айтты, чонки бизим отьмегимиз ёкъ, — дедилер.¹⁷Иса, буны билип, оларгъа:

— Сиз не ичион озъара, янымызда отьmek ёкъ, дейсиз? Даа бир шей анъламайсынъызмы? Бунъя акъылынъыз етмейми? Юреклеринъиз даа кёрмы?¹⁸Козълеринъиз бар, амма корьмейсизми? Къулакъларынъыз бар, амма эшиитмейсизми? — деди. — Сиз хатырлап оламайсызмы?¹⁹Мен беш отьмекни парчалап, беш бинъ адамгъа болип

8.11-13

Матта 16.1-4.

8.14-21

Матта 16.5-12.

бергенимде, сизлер ашап битирильмеген отъmekни къач сепетке джыйдышызы?

— Он эки сепет, — деди олар.

²⁰ — Мен еди отъmekни парчалап, дёрт бинъ адамгъа болип бергенимде, къач сепет отъmek къалды?

— Еди сепет, — дедилер.

²¹ — Ондан сонъ да анъламайсынъызы? — деди оларгъа Иса.

²² Иса Бетсайда коюне кельгенде, Онынъ алдына бир кёр адамны кетирип, онъа тийгенини истедилер.

²³ Иса, сокъурнынъ къолундан тутып, койнинъ ичинден алып чыкъты. Козълерини тюкюриклеп, къолларыны онынъ башына къойды да:

— Бир шейлер коресинъми? — деп сорады.

²⁴ Сокъур башыны котерип:

— Адамларны корем, олар тереклерге ошайлар, амма юрелер, — деди.

²⁵ Иса даа бир кере кёрнынъ козълерине къолларыны тийгиэди. О, дикъкъатнен бакъып, эр шейни ачыкъ корьди, чонки бутюнлей тедавийленди. ²⁶ Иса оны эвине ёллагъанда:

— Койге кирме, — деди.

²⁷ Иса озъ шегиртлеринен берабер Филиппинъ Кайсарайсы этрафындаки койлерге кетти. Ёлда шегиртлеринден:

8.27-30

Матта 16.13-20;
Лука 9.18-21.

— Адамлар Мени ким деп саялар? — деп сорады.

²⁸ Шегиртлери:

— Базылары Сени Сувгъа Батырыджы Ягъя, башкъалары — Ильяс, дигерлери исе — пейгъамберлерден бириси деп саялар, — дедилер.

²⁹ Иса олардан:

— Я сиз Мени ким деп саясыз? — деп сорады. Пётр Онъя:

— Сен Месихсинъ, — деди.

³⁰ Бундан соңъ Иса шегиртлерине Озю акъкъында кимсеге айтмагъя кесен-кес ясакъ этти.

³¹ Инсан Огълу чокъ азап чекеджеги, акъсакъаллар, баш руханийлер ве Къа-
нун оджалары тарафындан ред этилип, ольдюриледжеги, амма учонджи куню тириледжеги акъ-
къында Иса шегиртлерине огратип башлады. ³² Иса буны ачыкъ-айдын айта эди. Буны эшиткен Пётр, Исаны чет-
ке чекип, Оны азарлап башлады. ³³ Амма Иса, айланып, шегиртлерине бакъты да, Пётрның сёзюни болип:

— Ёкъ ол козюмден, Ибليس! Сен Алланынъ ишле-
рини дегиль, адам ишлерини тюшюнесинъ, — деди.

³⁴ Соңъ Иса халкъны ве шегиртлерини янына ча-
гъырып:

— Ким Меним артымдан кетмеге истесе, озюнден вазгечип, озъ хачыны котерип, Меним артымдан юр-
сон. ³⁵ Ким джаныны къуртартмагъя истесе, оны джоя-
джакъ. Ким Мен ве Къуванчлы Хабер ичюн джаныны берсе, джаныны къуртараджакъ. ³⁶ Эгер инсан бутюн дюньяны запт этип, озъ джанына зарар кетирсе, онъя бундан файда бармы? ³⁷ Инсан, озъ джаныны къуртар-
макъ ичюн, не бери? ³⁸ Ким бу ороспу ве гунакъя не-
силь арасында Менден ве Меним сёзлеримден утанса,
Инсан Огълу да, Алланынъ мукъаддес мелеклеринен берабер Бабасынынъ шерифи иле кельгенде, ондан ута-
ныр, — деди.

8.31–9.1

Матта 16.21-28;
Лука 9.22-27.

¹Иса девам этти:
— Сизлерге дөгърусыны айтам: бу
ерде тургъанлардан базылары даа
олюмни корьмегендже Алла Падиша-
лыгъынынъ бутюн къудретинен кели-
шини кореджеклер.

²Алты кунь кечкен сонъ, Иса Пётр,
Якъуп ве Юханны янына алып, юксек
бир дагъгъа чыкътылар. Анда олардан
гъайры кимсе ёкъ эди. Исанынъ бутюн корюнюши
оларнынъ козълери оғонде денъишти. ³Онынъ урбасы
йылтырап, къар киби беяз олды, ер юзүнде ич бир адам
урбаны бойле агъартып оламаз эди. ⁴Шу арада шегирт-
лерге Ильяс ве Муса корюнди. Олар Исанен субетлеше
эдилер.

9.2-13

Матта 17.1-13;
Лука 9.28-36.

⁵Пётр да Исағъа:

— Равви, бу ерде бизге не яхшы я! Учь чалаш къура-
йыкъ да, бириси Санъя, бириси Мусагъа, бириси Ильяс-
къа олсун, — деди, ⁶чонки о, не айтаджагъыны бильмей
эди, олар эписи пек къоркъкъан эдилер.

⁷Шу вакъытта бир булут пейда олып, оларны коль-
гесинен къапатты. Булут ичинден:

— Бу Меним севимли Огълумдыр, Оны динъле-
нъиз! — деген бир сес кельди.

⁸Бирден, шегиртлер этрафларына бакъкъанда, озы-
лерининъ янында Исадан башкъа кимсени корьмединдер.

⁹Дагъдан тюшкенде, Иса оларгъа:

— Инсан Огълу оюлерден тирильмегендже, бу корь-
ген шейлеринъизни ич кимсеге айтманъыз, — деп буюр-
ды. ¹⁰Олар бу эмирге бойсунсалар да, олюмден тирильмек

не экени акъкъында бири-биринен акъыл таныша эдилер.¹¹ Исадан:

— Не ичюн Къанун оджалары: «Башта Ильяс кельмек керек», — дейлер?¹² — деп сорадылар. ¹² Иса оларгъа шойле деди:

— Догъру, Ильяс эвель келип, эр шейни азырламакъ керек. Амма не ичюн Инсан Огълу чокъ азап чекип хорланаджакъ, деп язылгъан?¹³ Мен сизге айткъаным шудыр: язылгъаны киби, Ильяс энди кельди, ве онынънен олар истегенлерини яптылар.

¹⁴ Иса, къалгъан шегиртлерининъ янына къайтып кельгенде, оларнынъ этрафында чокъ адам ве оларнен давашкашкъан Къанун оджаларыны корьди. ¹⁵ Адамлар Исады корип, къуванчлы шашкъынлыкънен Онынъ алдына чапып барып, селям бердилер. ¹⁶ Иса шегиртлеринден:

— Сиз оларнен не акъкъында давалашасыз?¹⁷ — деп сорады. ¹⁷ Адамлардан бириسى:

— Оджам! Мен Санъя огълумны кетирдим; о тильсиз, чонки онынъ ичине яман рух кирди. ¹⁸ Шейтан онъя уджюм эткенде, оны ерге йыкътыра, баланынъ агъзындан копюк чыкъа, о, тишлерини гъыджырдатып, къатып къала, — деди. — Сенинъ шегиртлеринъе, шейтанны къувып чыкъарынъыз, деп ялвардым, лякин олар беджералмадылар.

¹⁹ Иса:

— Эй имансыз адамлар! Не вакъыткъадже Мен сизлернен оладжам?¹⁹ Не къадаргъадже сизлерге даянаджам?²⁰ Баланы огюме кетиринъиз!²¹ — деди.

²⁰ Баланы Исанынъ янына кетирдилер. Шейтан Исаны корьгенинен, баланы къалтыратып башлады.

9.14-29

Матта 17.14-20;
Лука 9.37-43а.

Огъланчыкъ ерге йыкъылып, юварланды, агъзындан исе копюк чыкъа башлады.

²¹Иса онынъ бабасындан:

— О, бу алгъа тюшкенинден не къадар вакъыт кечти? — деп сорады.

— Балалыгъындан шойле, — деди бабасы. ²²— Баланы ольдюрмеге истеп, шейтан оны чокъ кере де атешке, де сувгъа ташлады. Эгер къолунъдан кельсе, бизлерни аджып, ярдым эт, — деди.

²³Иса онъя:

— «Къолунъдан кельсе»?! Иманлы адам эр шейни япа билир, — деди.

²⁴Шу ань баланынъ бабасы:

— Инанам! Иманым аз олса, ярдым эт! — деп къычырды.

²⁵Халкъ чапып келип топлангъаныны коръген Иса арам рухкъа эмир этти:

— Эй, тильсизлик ве сагъырлыкъ руху, Мен санъя эмир этем: баладан чыкъ ве онъя къайтып кирме! — деди.

²⁶Шейтан, баланы бар кучионен къалтыратып, айгъырып чыкъып кетти. Огъланчыкъ исе олю киби къыбырдамайып ята эди. Чокъ адам оны ольди деп сайдылар. ²⁷Амма Иса оны къолундан тутып котерди, бала аякъкъа турды.

²⁸Сонъ, Иса эвге киргенде, шегирлери, О, бир озю къалгъаныны беклеп:

— Не ичюн биз бу джинни къувып чыкъаралмадыкъ? — деп сорадылар.

²⁹Иса оларгъя:

— Бойле джинлерни тек дува ярдымынен къувмакъ мумкцион, — деди.

³⁰ Олар шу ерден кетип, Галилеядан кечтилер. Иса оларның олгъян ерини бир кимсе бильгенини истемей эди. ³¹ О, шегиртлерини огretип, шойле деди:

— Инсан Огълуны адамлар къолуна тутып береджеклер. Оны ольдюореджеклер. О, оледжек, амма учь куньден сонъ тириледжек.

³² Шегиртлер бу сёзлерни анъламай эдилер, амма Ондан сорамагъа къоркътылар.

³³ Олар Кафарнаум шеэрине къайтып кельдилер. Эвде Иса шегиртлерinden:

— Ёл бою сиз не акъкъында лаф эте
ядинъиз? — деп сорады.

³⁴ Олар индемедилер, чюнки ёлда, ким энъ буюк деп, давалашкъан эдилер. ³⁵ Иса отурып, он эки шегиртини янына чагъырды:

— Ким биринджи олмагъа истесе, эписинден сонъ олсун ве эписине хызмет этсин, — деди.

³⁶ Сонъ бир баланы алып, оны оларның арасына къойды. Баланы къучакълап, шегиртлерине:

³⁷ — Ким бойле балалардан бирисини Меним хатырым ичюн къабул этсе, о Мени къабул эткен киби оладжакъ. Ким Мени къабул этсе, о тек Мени дегиль, Мени ёллагъанны да къабул этеджек.

³⁸ Юхан Исағъа:

— Оджам! Биз Сенинъ адынъ ярдымынен шейтанларны къувып чыкъаргъан бир адамны корьдик. О, бизнен берабер юрмегени ичюн, биз онъа бу шейни япмагъа ясакъ эттик, — деди.

³⁹ Иса шойле деди:

9.30-32

Матта 17.22-23;
Лука 9.436-45.

9.33-37

Матта 18.1-5;
Лука 9.46-48.

9.38-41

Лука 9.49-50.

— Онъя ясакъ этменъиз! Чюнки Меним адым ярдымынен аджайип шей япкъан адам Мени бир кереден яманлап оламаз.⁴⁰ Ким бизге къаршы олмаса, о, бизим тарафымызда!⁴¹ Ким сизге Меним адым ичюн, чюнки сиз Месихнинъ шегиртлери оласыз, бир мешребе сув ичирсе биле, дөгърусыны айтам: о, муқяфатсыз къалмаз.⁴² Манъя инангъан бу кучюк бала-лардан бирисини ёлдан ургъан адамнынъ джезасы, онынъ бойнұна эшек айлан-дыргъан дегирмен ташыны асып, денъизге ташлагъанындан да ағъыр олур.⁴³⁻⁴⁴ Эгер къолунъ сени ёлдан урса, оны кесип ташла! Сен сакъат олсанъ да, эбедий аяткъа киредженъ. Бу, эки къолунънен джеэннемге, сёнмеген атешке оғырагъанынъдан яхшыдыр.⁴⁵⁻⁴⁶ Эгер аягъынъ сени ёлдан урса, оны да кесип ташла! Сен чолакъ олсанъ да, эбедий аяткъа киредженъ. Бу, эки аякъынен джеэннемге атылгъанынъдан яхшыдыр.⁴⁷ Эгер козюнъ сени ёлдан урса, оны оюп чыкъар. Сенинъ бир козюнъ олса да, Алланынъ Падишалыгъына кирегженъ. Бу, эки козынен джеэннемге атылгъанынъдан яхшыдыр.⁴⁸ Джээннемде оларны кемирген къуртлар ольмейдженек ве оларны якъътан атеш сёнмейдженек.⁴⁹ Эписи, тузнен темизленген къурбан киби, атешнен темизленеджеклер.⁵⁰ Туз — яхшы шей. Амма туз тузылгъыны джойса, онынъ лезетини насыл къайтараджакъсыз? Ичинъизде тузунъыз олсун! Ве бир-бириңизнен муаббет яшанъыз.

9.42-50

Матта 18.6-9;
Лука 17.1-2.

¹Иса, о ерден чыкъып, Иордан озенининъ артындаки Еудие мемлекетине кельди. Онынъ этрафында кене де пек чокъ адам топланды. О, Озь адети боюнджака адамларны огрете эди.

10.1-12
Матта 19.1-12.

²Базы фериселер Оны сынамакъ ниетинен якъынлашып:

— Къанун боюнджака акъайгъа озь апайындан айырылмакъ мумкюнми? — деп сорадылар.

³Иса исе олардан:

— Муса сизлерге не буюргъан эди? — деп сорады.

⁴— Муса, акъай айырув къягъытыны язып апайындан айырылмагъа мумкюн деп, рухсет берген эди, — деди фериселер.

⁵Иса оларгъа джевап берип:

— Юреклеринъиз таш киби олгъаны ичюн, сизлерге бу эмирни язып къалдырды, — деди. ⁶— Аслында, Алла дюньяны яраткъанда, адамларны «акъай ве апай этип яратты». ⁷Шу себептен «акъай, ана-бабасыны къалдырып, озь апайына япышаджакъ», ⁸вe олар экиси бир вүджут оладжакълар». Бойледже, олар энди эки дегиль, бир беден сайылалар. ⁹Алла къошкъаныны адам айырмасын, — деди.

¹⁰Эвге кельген сонъ, шегиртлери Исадан кене шу шейни сорадылар. ¹¹О, оларгъа:

— Ким, озь апайындан айырылып, башкъасына эвленсе, о, сабыкъ апайына нисбетен аиле садыкълыгъыны боза, — деди. ¹²— Апай да, озь акъайынен айырылып, башкъасына чыкъса, о да аиле садыкълыгъыны боза.

¹³ Исаның алдына, къолларынен тийип, хайыр дувасыны окъусын деп, балаларны кетире эдилер. Шегиртлер исе оларгъа ёл бермедилер. ¹⁴ Иса буны корыгенде, ачувланып:

— Балаларгъа Манъя кельмеге ёл ачынъыз, оларны токъттаманъыз, чонки Алланың Падишалыгъы оларнынъкидир. ¹⁵ Сизлерге дөгърусыны айтам: ким Алланың Падишалыгъыны бала киби къабул этмесе, анда кираймайджакъ, — деди.

¹⁶ Соң, балаларны къучакълап, эллерини башларына къойып, хайыр дувасыны окъуды.

¹⁷ Иса ёлгъа чыкъаяткъанда, кимдир чапып келип, Оның оғонunde тиз чёкти ве:

— Яхшы Оджам! Эбедиј аяткъа наисип олмакъ ичюн не япмакъ керек? — деп сорады. ¹⁸ Иса онъя:

— Манъя не ичюн «яхшы» дейсинъ? Бир Алладан башкъа ич кимсе яхшы дегиль. ¹⁹ Сен эмирлерни билесинъ: адамның джаныны алма, аиле садыкълыгъыны бозма, хырсызлама, ялан шаатлыкъ этме, алдатма, анабабанъны урьмет эт, — деди.

²⁰ О адам, Исағъа джевап къайтарып:

— Оджам! Буларны эписини яшлыгъымдан берли япып келем, — деди.

²¹ Иса онъя бакъты ве бир кереден оны бегенди.

— Санъя бир шей етишмей. Бар, бутюн мал-мулькүнъни сатып, акъчасыны фукъарелерге болип бер. О вакъыт зенгинлигинъ кокте оладжакъ. Соң кель де, артымдан юр, — деди.

10.13-16

Матта 19.13-15;
Лука 18.15-17.

10.17-31

Матта 19.16-30;
Лука 18.18-30.

²² Лякин, бу сёзлерни эшиткенинен, о адам къайгъы ичинде о ерден чыкъып кетти, чонки онның байлыгъы буюк эди.

²³ Иса, этрафына козъ ташлап, шегиртлерине:

— Зенгин адамларгъа Алла Падишалыгъына кирмеси агъыр! — деди.

²⁴ Шегиртлер бу сёзлерни эшитип, шашып къалдылар. Иса исе, текрарлап:

— Балаларым, Алла Падишалыгъына кирмеси пек агъыр! ²⁵ Девенинъ ине тешигинден кечмеси, зенгин адамның Алла Падишалыгъына киргенинден къолай-дыр,— деди.

²⁶ Шегиртлер даа бетер шашып, бир-бириндөн:

— Ойле олса, ким къуртарыладжакъ экен? — деп сорадылар.

²⁷ Иса, оларгъа козълерини тикип:

— Адамларгъа буның имкяны ёкъ, лякин Алланың ярдымынен имкяны бар. Чонки Алла ичюн эр шей мумкүн ола, — деди.

²⁸ Пётр, сёз алыш, Исагъа:

— Мына, биз эр шейлеримизни къалдырып, Сенинъ артынъдан кеттик, — деди.

²⁹ Иса онъя:

— Сизлерге дөгърусыны айтам: ким Мен ве Къуванчлы Хабер ичюн эвини, агъа-къардашларыны, тата-къызы къардашларыны, ана-бабасыны, балаларыны, озынтарларыны ташлап кетсе, ³⁰ о шимди, бу дюньяда, чекеджек зулумларнен берабер, юз кере зияде эвлер, агъа-къардашлар, тата-къызы къардашлар, аналар, балалар ве тарлаларгъа саип оладжакъ. Эбедий дюньяда исе эбедий

аяткъа малик оладжакъ.³¹ Лякин шимди биринджи олгъан чокъ адамлар сонъунда, сонъунда олгъанлар исе биринджи оладжакълар, — деди.

³² Энди олар Ерусалимге тараф ёл ал-дылар. Иса эписининъ оғынде кете әди. Шегиртлери теляшланып, башкъалары исе къоркъа-къоркъа Онынъ артындан юре әдилер. Иса он эки шегиртини янына чагъырып, кене Озюнен не оладжагъы акъкъында айтып башлады:

³³ — Шимди биз Ерусалимге келип киреятамыз. Анда Инсан Огълуну баш руханийлер ве Къанун оджаларынынъ къолуна тутып береджеклер. Олар Оны олюмге укюм этип, Алланы бильмеген адамларына береджеклер.

³⁴ Олар Оны масхара этип, онъя тюкюреджеклер, оны къамчылайджакълар ве ольдюреджеклер. Амма учондже куню О, тириледжек, — деди.

³⁵ Зебедайнынъ оғыуллары Якъуп ве Юхан, Исанынъ алдына келип:

10.32-34

Матта 20.17-19;
Лука 18.31-34.

— Оджам, бир истегимиз бар, оны биз ичюн япкъа-нынъны пек истеймиз, — дедилер.

³⁶ — Сизлер ичюн не япкъанымны истейсиз?³ — деп сорады Иса. ³⁷ Олар:

— Сен Улу олгъан сонъ, биримиз Сенинъ онъ тарафынъда, әкиндјимиз исе сол тарафынъда отургъанымызгъа разылыкъ бер, — дедилер. ³⁸ Иса оларгъа:

— Сизлер не истегенинъизни бильмейсиз. Мен ичеджек къадеден сиз ичип олурсызмы?³ Мен батып чыкъаджакъ терен сувларгъа сиз батып чыкъаджакъсызмы?³ — деди. ³⁹ Олар:

— Япармыз, — деп джевап бердилер. Иса исе оларгъа:

— Сиз Мен ичкен къадеден ичеджеккисиз, Мен батып чыкъкъан терен сувларгъа батаджакъсыз.⁴⁰ Амма Меним онъ ве сол тарафымда отурмагъа разылыкъ бермек Меним къолумда дегиль. Бу ерлерни Алла кимге азырлагъан олса, олар отураджакълар.

⁴¹Башкъа он шегирти буны эшитип, Якъуп ве Юхандылар⁴² Иса оларны янына чагъырып:

— Сиз билесиз, башкъа миллетлернинь башлыкълары оларакъ сайылгъан адамлар оларгъа башлыкъ япалар ве буюклери оларнынъ устюнде укюм сюрөлөр.⁴³ Амма сизлернинь аранъызда бойле шей олмасын! Ким сизде буюк олмагъа истесе, сизге хызметчи олсун.⁴⁴ Ким исе сизлернинь аранъызда биринджи олмагъа истесе, эписине къул олсун.⁴⁵ Чюнки Инсан Огълу да Озюне хызмет эттиремек ичюн кельмеди. О, Озю хызмет этмек ве Озъ джаныны къурбан этип, чокътан-чокъларны къурттармакъ ичюн кельди, — деди.

⁴⁶Иса Ерихон шеэрине кельди. Соңынъ О, шеэрден шегиртлеринен ве чокъ адамнен берабер чыкъып кетеяткъанда, Тимай огълу сокъур Бартимай, садакъа сорап, ёл кенарында отура эди.⁴⁷О, назаретли Исанынъ кечип кеткенини эшитип:

— Эй, Давут Огълу Иса! Манъя мерамет эт! — деп къычырды.

⁴⁸Чокъ адамлар онынъ агъзыны къапатмагъа истедилер, амма о, даа бетер къычырды:

— Эй, Давут Огълу! Манъя мерамет эт!

⁴⁹Иса токътап:

— Оны мында чагъырынъыз, — деди. Кёрнүү чагъырып, онъя:

10.46-52

Матта 20.29-34;
Лука 18.35-43.

— Джесюр ол, еринъден тур! О, сени чагъыра, — дедилер.

⁵⁰ Бартимай усть урбасыны чыкъарып четке атты, еринден сычрап турды да, Исаның янына барды. ⁵¹ Иса ондан:

— Сен Менден не истейсинъ? — деп сорады.

— Раввуни*, козълерим коръсүн! — деди көр адам.

⁵² Иса онъя:

— Бар, сени иманың къурттарды, — деди. Бартимай шу ань коре башлады ве Исаның артындан ёл бою кетти.

¹ Ерусалимге якъынлашып, Зейтюн дагъының этегинде ерлешкен Бетфаге ве Бетания койлерине кельгенде, Иса шегиртлеринден экисини ёллап:

11.1-11
Матта 21.1-11;
Лука 19.28-40;
Юхан 12.12-19.

² — Къаршынъыздаки койге барынъыз. О ерге киргенинъизнен, ич кимсе минмеген, багълы тургъан яш эшекни тапарсыз. Оны чезип, мында кетиринъиз. ³ Эгер сизлерден: «Не япасыз?» — деп сорасалар, «О, Раббиге керек, О, оны тез къайтараджакъ», — деп джевап беринъ, — деди.

⁴ Олар барып, сокъакъта къапугъа багълы тургъан эшекни таптылар. Оны чезип алгъанда, ⁵ шу ерде тургъан бир къач адам оларгъа:

— Сиз не япасыз? Не ичюн бу эшечикни чезесиз? — дедилер.

* **10.51 Раввуни** — еудийдже «Оджам», «Эфендим».

⁶Шегиртлер Иса буюргъаны киби джевап берген соңъ, адамлар оларны йибердилер. ⁷Яш эшекни Иса-нынъ алдына алыш кельдилер. Шегиртлер онынъ ар-къасына озъ урбаларапыны къойдымалар, Иса да устюне минди. ⁸Чокъ адамлар озъ кийимлерини ёлгъа тёшеди-лер. Башкъалары исе, тарладаки тереклерининъ пытакъ-ларыны кесип, ёлгъа ташладылар.

⁹Онынъ огюнде ве артында юргенлер:

— Аллагъа шукюр! Раббининъ ады иле Келеяткъан-ны шуретленъиз! ¹⁰Бабамыз Давутнынъ якъынлашкъан Падишалыгъыны шуретленъиз! Коклерде Аллагъа бинъ шукюрлер! — деп къычыра эдилер.

¹¹Иса Ерусалимге келип, Алланынъ Сарайына кирди. Эр шейни козъден кечирип, вакъыт энди кеч олгъанда, он эки шегиртинен берабер Бетаниягъа къайттып кельди.

¹²Эртеси куню Бетаниядан чыкъ-
къанларында, Иса ач олды. ¹³О, узакъта япракъларынен къаплангъан бир инджир терегини корь-ди. Бир де бир емиш тапылырмы, деп, терекнинъ янына кельгендे, япракълардан гъайры бир шей тапмады, чюнки инджир джыймагъа даа вакъыт кельмеген эди.

¹⁴Иса терекке бакъып:

— Энди сенинъ мейваларынъны ашагъанлар эбедиен олмасын! — деди. Шегиртлери де бу сёзлерни эшилтилер.

¹⁵Соңъ олар Ерусалимге кельдилер. Алланынъ Сарайынынъ азбарына кир-
генде, Иса анда алыш-веришинен огъ-
рашкъанларны къувмагъа башлады.

Акъча алмаштырыджалярнынъ масаларыны, гогер-
джин сатыджалярнынъ курсюлерини авдарып йиберди.

11.12-14

Матта 21.18-19.

11.15-19

Матта 21.12-17;
Лука 19.45-48;
Юхан 2.13-22.

¹⁶ Сарайнынъ азбары ичинден бир шейни котерип кечмеге биле рухсет бермеди.

¹⁷ Иса огretип:

— Языда: «*Меним Эвим эписи халкълар ичюн Ибадет Эви деп адлансын*», — деп язылмагъанмы? — деди. — Сизлер исе оны айдутлар къобасына чевирдинъиз!

¹⁸ Баш руханийлер ве Къанун оджалары буны эшитип, Исаны ольдюрмек ичюн чаресини къыдыра эдилер. Бутюн халкъ Онынъ огretювине шашкъаны ичюн, олар Ондан къоркъа эдилер.

¹⁹ Акъшам устю Иса шегиртлеринен берабер, шеэрден чыкъып кетти.

²⁰ Саба олар кене инджир тереги янындан кечтилер. Бакъсалар, шу терек тамырындан башлап бутюнлей къурыйп къалгъан.

11.20-26

Матта 21.20-22.

²¹ Пётр, эвельки вакъианы хатырлап, Исагъя:

— Равви! Бакъса, Сен къаргъагъан инджир тереги къурыйп къалгъан, — деди.

²² Иса оларгъа джевап берип:

— Аллагъа инанынъыз! ²³ Сизлерге дөгърусыны айтам: эгер бириси мына бу дагъъя: «Еринъден котерилип, денъизге атыл!» — десе, озь къальбинде ич шубеленмейип, айткъаны беджериледжегине инанса, айткъаны оладжакъ! ²⁴ Шунынъ ичюн сизге Мен айтам: сиз дуваларынъызда не сорасанъыз, оны аладжагъынъызгъа инанынъыз ве истегинъиз ерине келир. ²⁵⁻²⁶ Дува окъуп тургъанынъызда, биревге ачувлы олсанъыз, оны бағышланъыз. Соңъ Коктеки Бабанъыз да сизлерниң гуналарынъызны бағышлар.

²⁷Олар кене Ерусалимге кельдилер. Иса, Сарайының азбарында айланып юргенде, Оның янына баш руханийлер, Къанун оджалары ве акъсакъаллар келип,²⁸ суаль бердилер:

- Бу ишлерни япмагъя Сенинъ акъкъынъ бармы?
- Шуны япмагъя Санъа бу акъны ким берди? — дедилер.

²⁹Иса оларгъя шойле джевап берди:

- Мен де сизлерге бир суаль береджем. Манъа джевап берсенъиз, Мен де бу ишлерни япмагъя насыл акъкъым олгъаныны сизлерге айтارым.³⁰ Ягъя халкъны сувгъа батырып чыкъарагъаны Алладан я да адамларданмы? Манъа джевап беринъ, — деди.

³¹Олар озъара давалаша эдилер: «Эгер “Алладан”, — десек, О: “Не ичюн Ягъягъя инанмадынъыз?” — деп сорайджакъ. ³²“Адамлардан”, — десек исе...?»

Амма олар халкътан къоркъа эдилер, чонки эписи адамлар Ягъяны пейгъамбер деп сая эдилер.³³ Онынъ ичюн олар Исагъя:

- Бильмеймиз, — дедилер. Иса да оларгъя:
- Мен де буларны япмагъя насыл акъкъым олгъаныны сизлерге айтмам, — деп джевап берди.

¹Иса халкъка кинаели икялер айтып башлады:

- Бир адам юзюм багъы сачып, этрафыны къоралады, юзюмни сыймакъ ичюн чукъур къазды, къаравулламакъ ичюн бир къулле къурды да, багъыны юзюмджилерге кирагъя берип, озю ёлгъа чыкъты.

11.27

Матта 21.23-27;
Лука 20.1-8.

12.1-12

Матта 21.33-46;
Лука 20.9-19.

² Мевсими кельгенде, берекеттөн озюнинъ пайыны алмагъа юзюмджилерге бир хызметчисини ёллай.

³ Юзюмджилер исе оны тутып котеклейлер ве бир шей бермейип къайтарып йиберелер. ⁴ Багъынинъ саibi даа башкъа бир хызметчисини оларгъа ёллай. Олар исе, онынъ башыны урып тешелер ве масхаралап къувалай-лар. ⁵ Адам башкъасыны ёллай, оны ольдюрелер. О исе, хызметчилерини ёллай бере, амма юзюмджилер олар-нынъ бирисини котеклей, дигерини ольдюре эдилер.

⁶ Багъ саибининъ даа бир адамы къала, о да, севимли оғылу экен. О: «Огъулумдан утанырлар», — деп, оны соңында да ёллай. ⁷ Лякин юзюмджилер бир-бирине: «Бу — мирасчы! Барып, оны ольдюреиік, ве бутюн ми-рас бизге къаладжакъ!» — дейлер. ⁸ Огълуны тутып ольдюрелер ве багъдан тышарыгъа чыкъарып ташлай-лар. ⁹ Энди багъынинъ саibi не япар экен? О, келип юзюмджилерни ольдюреджек, багъны исе башкъалары-на береджек.

¹⁰ Сиз Языда:

«Кѣуруджылар келишиксиз деп
четке ташлагъан таш
бинанынъ темельташы олды.

¹¹ Козюмиз оғонде япылгъан

аджайип шей —
бу Алланынъ ишиидир!» —
окъумадынъызмы?

¹² Буны эшитип, Исаны якъаламагъа истедилер, чонки О, бу кинаели икяени оларгъа къаршы айткъа-ныны анъладылар. Амма халкътан къоркъкъанларын-дан, Онъа тиймейип кеттилер.

¹³ Исаның айтқъан сёзлерине илиш-
мек ичюн, янына бир къаč ферисени ве
Иродның тарафдарларыны ёлладылар.

¹⁴ Олар келип:

— Оджа, биз билемиз ки, Сен дөгъру адамсынъ,
адамлар Сенинъ ақъкъынъда не тюшонгенлери ве адам
муим я да муим олмагъаны Санъа эп бир. Адамларгъа
Алланың ёлуны дөгъру огретесинъ. Сенджесине, им-
ператоргъа салым тёлемек мумкюнми, я мумкюн дегиль-
ми? Бизлер берейикми, я бермейикми? — деп сорадылар.

¹⁵ Иса, оларның экиюзъюлигини корип:

— Не ичюн Мени сынайсыз? Манъя бир динар ке-
тириньиз, бир бакъайым, — деди. ¹⁶ Олар алыш кельди-
лер. Иса:

- Бу ресим ве язылар кимнинъки? — деп сорады.
- Императорның, — деди олар. ¹⁷ Иса оларгъа:
— Императорның ақъкъыны императоргъа, Алла-
ның ақъкъыны Аллагъа беринъ, — деди.

Буны эшиккенлер шашып къалдылар.

¹⁸ Исаның янына саддукийлер кель-
дилер. (Олар ольген адамларның ти-
рильгенине инанмадылар.) Онъя бойле
суаль бердилер:

¹⁹ — Эй Оджа! Муса пейгъамбер шойле язғын: «Эгер
бир адам, апайына ич бир баланы бермейип, ольсе ве
бойле оны янъттызыз къалдырса, бу адамның къардашы
агъасының апайына эвленсін ве агъасының ерине
онъа бала берсін». ²⁰ Еди агъа-къардаш бар экен. Бириң-
дjisи апай алыш, бала къалдырмай ольген. ²¹ Экиндjisи
де шу апайны ала ве баласыз олып, обир дюньягъа кече.

12.13-17

Матта 22.15-22;
Лука 20.20-26.

12.18-27

Матта 22.23-33;
Лука 20.27-40.

Учонджисинен де бойле ола.²² Шунынънен, агъа-къардашларның эписи бир-бир артындан шу апайгъа эвленилер, амма едиси де баласыз къалып, олелер. Ахыр сонъу апай да оле.²³ Сонъ, тирилов қуню кельгенде, олар эписи тирильсе, бу къадын къайсы бирисининь апайы оладжакъ?²⁴ Едиси де онъа эвленген әдилер де!

²⁴ Иса оларгъа шойле джевап берди:

— Бунда сизлер пек янълышасыз, чонки эм Языларны, эм Алланынъ къудретини бильмейсиз.²⁵ Ольгелер тирильгенде, не эвленеджеклер ве не де акъайгъа чыкъаджакълар. Амма олар коктеки мелеклер киби оладжакълар.²⁶ Олюлернинъ тирилови акъкъында сёз юрсетсек, сиз Мусанынъ китабында, янып турған чалы ичинден, Алла онъа не айткъаныны окъумадынъызмы?²⁷ Алла Мусагъа: «Мен Ибраимнинъ Алласым, Исхакънынъ Алласым ве Якъупнынъ Алласым», — деген.

²⁷ Алла олюлернинъ дегиль, тирилернинъ Алласыдыр. Сизлер пек янълышасыз.

²⁸ Къанун оджаларындан бири, оларнынъ давасыны эшитип, Исанынъ яхшы джевап бергенини коръди. Онынъ янына келип:

— Алла эмирлерининъ энъ муими къайсы?²⁹ — деп сорады.

²⁹ Иса онъа:

— Бутюн эмирлерден энъ муими будыр: «Динъле, эй Исраиль! Рабби-Таалямыз — Бирден-Бир Раббидир.³⁰ Рабби-Таалянъы бутюн юргинънен, бутюн джанынънен, бутюн акъылынънен ве бутюн къуветтингънен сев». ³¹ Экиндјиси исе бойле: «Башкъа адамны

12.28-34

Матта 22.34-40;

Лука 10.25-28.

озюнъни севгенинъ киби сев». Булардан даа буюк эмир ёкъ, — деди.

³² — Яхшы айттынъ, Оджа, — деди Къанун оджасы. — Алла — Бирден-Бирдир, Ондан башкъа кимсе ёкъ, деп дөгъру айттынъ. ³³Оны бутюн юрек, джан, акъыл ве къуветинънен севмек, башкъа адамны да озюнъни севгенинъ киби севмек — эписи бутюнләй якъылгъан къурбанлардан ве бахшышлардан муимдир.

³⁴ Иса, онынъ акъылнен джевап бергенини корип:

— Сен Алланынъ Падишалыгъындан узакъ дегильсинъ, — деди.

Бундан сонъ кимсенинъ Онъа суаль бермеге джесарети етмеди.

³⁵ Иса Алланынъ Сарайында адамларны ограткенде, шойле деди:

— Насыл олып, Къанун оджалары: «Месих — Давутнынъ Огълудыр», — дейлер? ³⁶Давутнынъ озю, Мукъаддес Рухтан ильхам алып:

«Рабби меним Раббиме айтты:

“Душманларынъны аякъларынъ астына
йыкътырмагъанымдже,

Сен Меним онъ тарафымда отур!”» — деген.

³⁷ Давутнынъ озю Онъа «Рабби» дей. Сонъ насыл олып О, Давутнынъ отгълу олур?

Пек чокъ адамлар Онынъ сёзлериини бегенип динъләй эдилер.

³⁸ Иса халкъны огратип, шойле деди:

— Къанун оджаларындан сакът олуңыз! Олар узун урбалар кийип юрмекни, халкънынъ оларгъа шеэрдеки базар мейданларында

12.35-37

Матта 22.41-46;
Лука 20.41-44.

12.38-40

Матта 23.1-36;
Лука 20.45-47.

урьметнен селям бермесини,³⁹ синагогаларда — энъ сайгъылы ерде, зияфетлерде — тёрде отурмакъны пек бегенелер.⁴⁰ Олар тул апайларның мал-мулькюни ашап битирелер, козыге корюнмек ичюн узун дувалар окъуйлар. Бу адамларның джезасы къаттыджа оладжакъ.

⁴¹Сонъ Иса, садакъа сандыгъының янында отурып, халкъының къутугъя парасыл ташлагъаныны бакъа эди. Чокъ зенгинлер чокъ пара ташлай эдилер.⁴² Бир фукъаре тул къадын келип, эки капик^{*} ташлады.

⁴³Иса шегиртлерини янына чагъырып:
— Сизлерге дөгърусыны айтам: бу фукъаре тул апай къутугъя эписинден чокъ акъча ташлады.⁴⁴ Чюнки оларның эписи озылерининь буюк барлыгъының кучюк бир къысмыны ташлай эдилер. Амма бу къадын фукъаре олса да, яшамакъ ичюн олгъан бутюн парасыны багъышлады, — деди.

¹Иса Алланың Сарайындан чыкъаяткъанда, шегиртлеринден бириси:

— Оджам, бакъ, не къадар дюльбер ташлар ве биналар! — деди.

²Иса онъа джевап берип:

— Бу буюк биналарны коресинъми? Амма бу ерде таш устюнде таш къалмайджакъ, — деди.

12.41-44

Лука 21.1-4.

13.1-2

Матта 24.1-2;
Лука 21.5-6.

* **12.42** Эки капик — къадимий юнанджа «эки лептон, демек бир кодрант», пек уфакъ акъча.

³Иса Зейтюн дагъында, Алла Сарайынынъ къаршысында отургъан вакъытта Пётр, Якъуп, Юхан ве Андрей бир озылери къалып, Ондан сорадылар:

⁴— Бизлерге айт, бу шейлер не вакъыт оладжакъ?
Эм буларнынъ эписининъ биткенини насыл бельги билдиреджек?⁵ — дедилер.

⁵Иса лафыны бойле башлады:
— Ич кимсе сизлерни алдатмасын деп, сакът олуньыз!⁶ Чокъ адамлар Меним адым иле келип: «Мен Месихим», — деп, чокъ адамларны алдатаджакълар.

⁷Сиз якъын дженк шаматасыны ве узакъ дженк акъкъында хаберлерни эшитирсиз. Амма къоркъманьыз: ойле олмакъ керек. Лякин бу даа сонъу дегиль.⁸ Халкъ халкъкъа къаршы, падишалыкъкъа къаршы котериледжек. Тюрлю топракъларда ер тепренювleri ве ачлыкълар оладжакъ. Лякин булар тек буюк азапларнынъ башланувыдыр.⁹ Сизлер исе козъ-къулакъ олуньыз. Чюнки сизни махкемеге береджеклер, синагогаларда котеклейджееклер. Мен ичюн сизни акимлер ве падишаларнынъ алдына турсатып, Мен акъкъымда шаатлыкъ яптыраджакълар.¹⁰ Башта эписи халкълар Къуванчлы Хаберни эшиitmек кереклер.¹¹ Сизни махкемеге берген вакъытта, не айтаджагъым экен, деп тюшюнменьиз. Шу saatte сизлерге не берильсе, оны айтынъыз. Чюнки анда сиз дегиль, Мукъаддес Рух джевап береджек.¹² Агъасы — къардашыны, бабасы — баласыны олюм панджасына береджеклер. Балалар озы ана-бабаларына къаршы чыкъып, оларны ольдюреджеклер.¹³ Мен ичюн, эр кес сизлерден нефретленеджек. Лякин сонъунадже сабыр

13.3-13

Матта 24.3-14;
Лука 21.7-19.

эткен адам къуртарыладжакъ.¹⁴ Эгер «арам эткен бир пис шей» ляйыкъ олмагъан ерде тургъаныны корысеньиз (окъутгъан адам озю анъласын!), Еудиеде олгъан адамлар дагъларгъа къачсынлар.¹⁵ Дам устюнде тургъан адам ашагъа тюшип, бир шей алмакъ ичон эвине кирмесин.¹⁶ Тарлада олгъан адам исе усть урбасыны алмагъа къайтып бармасын.¹⁷ О куньлерде юклю ве бала эмиздирген къадынларгъа беля оладжакъ!¹⁸ Къачувынтыз къышта олмасын деп, дувалар окъуньыз.¹⁹ Чюнки шу куньлерде, Алла дюньяны яраткъан вакъыттан башлап бу куньлерге къадар олмагъан ве даа бир кере олмайджакъ буюк белялар оладжакъ.²⁰ Эгер Алла о куньлерниң хатыры ичюн, шу куньлерни азлаштырды.²¹ Эгер о вакъыт кимдири сизге: «Бакъынтыз, Месих мында!» я да: «О, анда!» — десе, инанманьыз.²² Чюнки ялан месихлер ве ялан пейгъамберлер пейда олып, имкяны олса, сайлангъанларны биле ёлдан урмакъ ичон, аджайип шейлер япаджакълар ве бельгилер косытереджеклер.²³ Сизлер исе сакът олуньыз. Мен буны сизлерге эвельден айтып бердим.²⁴ Амма шу куньлерде, шу буюк мусибетинден соңъ

13.14-23

Матта 24.15-28;
Лука 21.20-24.

13.24-27

Матта 24.29-31;
Лука 21.25-28.

«Кунеш къара оладжакъ,
ай да ярыкъ бермейджеек.²⁵

Йылдызлар коктен тюшеджеклер
ве коклердеки куччылар сарсыладжакълар».²⁶

О вакъытта булутлар устюнде, буюк къудрет ве шан-шурет иле келаяткъан И nsan Oгълуны кореджеклер.

²⁷ Соң О, мелеклерни ёллап, дюнъяның дөрт тара-
фындан, кокнинъ четинден ерниң четинедже олгъан,
Озю сайлагъан адамларыны топладжакъ.

²⁸ Индир тереги сизге кинаели
дерс олсун: оның пытагъы къабарып,
япракълары ачылгъанда, яз якъынлаш-
къаныны билесиз. ²⁹ Сиз де, буларның эписи мейдан-
гъа кельгенини корсенъиз, билинъиз: О энди якъын,
босагъада турал. ³⁰ Сизлерге додгърусыны айтам: шимди-
ки несиль ёкъ олмаздан эвель, буларның эписи ола-
джакъ. ³¹ Кок ве ер из къалдырмайып кечерлер, лякин
Меним сёзлерим кечmez. ³² Бу къайсы
куню ве saat къачта оладжагъы акъ-
къында не Огъул, не коктеки мелеклер бильмейлер. Тек
Баба биле.

³³ Сакът олунъыз! Козь-къулакъ олып турунъыз,
чинки бу заман не вакъыт келеджегини бильмейсиз.

³⁴ Бу бойле шейге ошай. Бир адам, сеферге кетип, озын
эвини къулларына къалдырып, эр бирине маҳсус вазифе
бере. Къапу къаравулына исе козь-къулакъ олмакъыны
буюрып, ёлгъа чыкъа. ³⁵ Буның ичюн эр заман азыр
олунъыз, чонки эв саibi не вакъыт келеджегини —
акъшаммы, яры геджедеми, хоразлар къычыргъандамы,
я да саба эртеми — бильмейсиз. ³⁶ О, апансыздан келип,
сизлерни юкъялап къалгъанынызын тапмасын! ³⁷ Сиз-
лерге не айткъан олсам, эписине де шуны айтам: козь-
къулакъ олунъыз!

13.28-31

Матта 24.32-35;
Лука 21.29-33.

13.32-37

Матта 24.36-44.

¹Песах ве Маясыз
Пишкен Пите Байра-
мына эки кунь къал-
гъан эди. Баш руханий-
лер ве Къанун оджалары Исаны гизли
тутып, ольдюрмеге имкяныны къыздыра эдилер. ²Олар:
«Тек бу иш байрам куньлеринде олмасын, чонки халкъ
башыны котермек мумкцион», — дей эдилер.

³Иса Бетания къасабасында, лепра
хасталыгъынен чекишикен Симоннынъ
эвинде софра башында олгъанда, бир
къадын алебастрдан ясалгъан савут ичине толдурып,
пек паалы темиз къокъулы ягъ алып кельген. О савутны
парлап, ягъны Исанынъ башына тёкти. ⁴Базы адамлар
ачувланып, бир-бирине:

— Бу паалы ягъны бойле зиян этмек мумкционми?
⁵Оны учь юз динардан^{*} зиядеге сатып, парасыны фукъа-
релерге бермеге мумкцион эди, — деп, къадынны сёгип
башладылар. ⁶Амма Иса:

— Къадынны раатсызламанъыз! Онъа не илише бе-
ресиз? О, Мен ичюн гузель шей япты. ⁷Фукъарелер эр
вакъыт сизлернен оладжакълар. Истегенде оларгъа ях-
шылыкъ эте билесиз. Лякин Мен эр вакъыт сизлернен
олмайджам. ⁸Къадын къолундан кельгенини япты. О,
Меним тениме къокъулы ягъны сюртип, шимдицен дефн
этмеге азырлады. ⁹Сизге догърусыны айтам: Къуванчлы
Хаберни дюньянынъ къайсы еринде илян этселер, бу

14.1-2

Матта 26.1-5;
Лука 22.1-2;
Юхан 11.45-53.

14.3-9

Матта 26.6-13;
Лука 12.1-8.

* **14.5** Учь юз динар — къадимий юнанджа «300 денарий», 300 кунь
чалышкъын адамнынъ къазанчы.

къадынның япкъан ишини де икяе этип, оны хатырлатаджакълар.

¹⁰ Шу арада, он эки шегиртinden бириси Иуда Искариот, Исаны сатмакъ ичюн баш руханийлерниң алдына барды.

14.10-11

Матта 26.14-16;
Лука 22.3-6.

¹¹ Олар Иуданы динълеп, севиндилер ве пара береджеклерини айттылар. О исе, Исағъа хиянетлик япмакъ ичюн, келишкен вакъыт къыздыра башлады.

¹² Еудийлерниң Маясыз Пишкен Пите Байрамының биринджи куню кельди. Онда адамлар къурбан къозусыны соя эдилер. Шегиртлер Исағъа:

14.12-21

Матта 26.17-25;
Лука 22.7-14, 21-23;
Юхан 13.21-30.

— Песах ашыны ашамакъ ичюн, биз къайда барып ер азырлагынмызыны истейсинъ? — дедилер.

¹³ Иса шегиртлеринден экисини ёллап, оларгъа:

— Шеэрge барынъыз, анда сизлерге бир бардакъ сув котерип кеткен адам расткеледжек. Онынъ пешинден барынъыз. ¹⁴ О кирген эвнинъ саибине: «Оджамыз: “Шегиртлеримнен Песах ашыны ашайджакъ одасы къайдада?” — деп сорай», — дөнъиз. ¹⁵ О адам сизлерге юкъары къатта, энди эр шейи азырлангъан, бир балабан оданы косытерир. Анда биз ичюн керек шейлерни азырланызыз.

¹⁶ Шегиртлер кетти. Шеэрge киргенлеринде, Иса айткъаны киби, эр шейни таптылар, ве Песах ашыны азырладылар.

¹⁷ Акъшам устю, Иса он эки шегиртинен берабер кельди. ¹⁸ Олар ашап отургъан вакъытта, Иса:

— Сизге догърусыны айтам: Менин отурып ашагъанлардан биринъиз Мени сатаджакъ, — деди. ¹⁹ Шегиртлер кедерленип:

— Мен дегильдирим, я³ — деп бирер-бирер сорап башладылар. ²⁰Иса оларгъа джевап берип:

— Он экиден бири, Меннен чанакъкъа къолундаки питесини батыргъан адам, — деди. ²¹— Язылгъаны киби, Инсан Огълу кетеята. Лякин Инсан Огълуны саткъан адамгъа буюк беля оладжакъ! О адам догъмагъян олса, озю ичюн яхшыджа олур эди!

²²Олар ашап отургъанда, Иса оть-
mekни алды, шукюр этип парчалады ве
шегиртлерине берип:

14.22-26

Матта 26.26-30;
Лука 22.15-20.

— Алынъыз. Бу — Меним тенимдир, — деди.

²³Сонъ, къадени алыш, шукюр этти ве оларгъа берди.
Эписи ондан ичтилер. ²⁴Иса оларгъа:

— Бу — чокъ адамлар ичюн тёкюледжек Меним къанымдыр, Васиет къаны, — деди. ²⁵— Сизге догъру-
сыны айтам: энди Алланынъ Падишалыгъында Мен сизлернен янъы ичимлик ичеджек куньгедже, Мен юзюм мейвасынынъ ичимлигини ичмейджем.

²⁶Сонъ олар йырлап, Зейтюн да-
гъы тарафына кеттилер. ²⁷Иса шегирт-
лерине:

14.27-31

Матта 26.31-35;
Лука 22.31-34;
Юхан 13.36-38.

— Сиз эпинъиз ёлдан уруладжакъ-
сыз. Чюнки Языда шойле язылгъан:

«Чобанны урып йыкъсам —
къойлар да дагъытыладжакъ».

²⁸Амма Мен олип тирильген сонъ, сизлер Галилея-
гъа бармаздан эвель анда барапым, — деди.

²⁹Пётр Исагъя:

— Эгер эписи ёлдан урулсалар биле, мен ёлдан урул-
майджам! — деди. ³⁰Иса онъя:

— Санъа дөгърусыны айтам: бугунь, шу геджеси, хораз эки кере къычырмаздан эвель, сен Менден учъ кере вазгечеджесинъ, — деди.

³¹Лякин Пётр даа бетер къызып:

— Манъа Сеннен берабер ольмеге керек олса биле, Сенден вазгечмейджем, — деди. Къалгъанлары да шойле дедилер.

³²Сонъ олар Гетсимани деген бир ер-
ге кельдилер. Иса шегиртлерине:

— Мен дува окъугъандже, сизлер
мында отурынъыз, — деди.

14.32-42

Матта 26.36-46;
Лука 22.39-46.

³³О, Озюнен Пётрны, Якъупны ве Юханны алды. Оны буюк дерт ве гъам атеши къыйнай эди. ³⁴Шегиртлерине:

— Джаным сыкъылып, олю гъамынен тола. Мында къалынъыз ве козъ-къулакъ олунъыз, — деди.

³⁵Бира兹 узакълашып, О, ерге йыкъылды ве, эгер мумкун олса, бу saat Онъа тиймейип кечсин деп, дува окъуды.

³⁶— Баба-Бабачыгъым! Сен эр шейни япа билесинъ! Бу азаплар къадесини Менден ал! Лякин Меним истегеним дегиль, Сенинъки олсун, — деди О.

³⁷Иса, шегиртлерининъ янына къайтып, оларнынъ юкълагъаныны коръди ве Пётргъя:

— Симон, сен юкълайсынъмы? Бир saat биле козъ-къулакъ оламадынъмы? — деди. ³⁸— Сынавдан кечмек ичюн, козъ-къулакъ олып, дува окъунъыз! Рух джесюр, беден исе такъатсыз!

³⁹Шегиртлеринден четке кетип, О, кене шу дувасыны окъуды. ⁴⁰Къайтып кельгенде исе, шегиртлерини кене юкълагъан алда тапты: оларнынъ козълерини юкъу

баскъан. Онъя не айтаджакъларыны бильмей эдилер.

⁴¹Учюнджи сефер барып кельгенде де, шегиртлери юкълай эди. Иса оларгъя:

— Сиз эп юкълайсынъызмы, раатланасынъызмы?³

Етер! Энди юкъламанъыз! Вакъты-саати кельди: мына Инсан Огълуну гуналы адамларнынъ къолуна берелер.

⁴²Турунъыз, кетейик! Бакъынъыз, Манъя хиянетлик япкъан адам якъынлашты, — деди.

⁴³Шу ань, Иса бу сёзлерни айткъа-
нынен, он экиден бири Иуда пейда ол-
ды. Иуданен берабер къылыч ве таякъ-
ларнен силялангъан адамлар кельди.

Оларны баш руханийлер, Къанун оджалары ве халкъ-
нынъ акъсакъаллары ёллагъан. ⁴⁴Хайн Иуда: «Мен
кимни опьсем, сизге керек Адам будыр. Оны якъала-
нныз ве яхши къаравуллап алып кетинъиз», — деп,
оларгъя эвельден насыл бельги береджегини айткъан
эди. ⁴⁵Сонъра о, Исанынъ къаршысына кельди ве:

— Равви! — деп, Оны опьти.

⁴⁶Шу ань Исаны якъаладылар. ⁴⁷Онынъ янында тур-
гъанлардан бириси, къылычыны чекип, баш руханий-
нинъ къулуны урып, онынъ къулагъыны кести. ⁴⁸Иса
оларгъя:

— Мени якъаламакъ ичюн айдут тутаджакъ киби
къылыч ве таякъларнен силяланып кельдинъиз. ⁴⁹Мен
эр кунь Алланынъ Сарайында сизинъ аранъызда олып,
окъута эдим, сизлер исе Мени якъаламадынъыз. Амма
Язылар беджерильмеси шарт.

⁵⁰О вакъытта эписи, Исаны къалдырып, къачып кет-
тилер. ⁵¹Чыплакъ тенине ортуо саргъан бир яш огълан

14.43-50

Матта 26.47-56;
Лука 22.47-53;
Юхан 18.3-12.

Исанынъ артындан кетти. Оны да туттылар.⁵² Лякин о, орьтюни оларнынъ къолларында къалдырып, чыр-чып-лакъ олып къачып кетти.

⁵³ Исаны баш руханийнинъ ал-дына алып кельдилер. Анда эписи баш руханийлер, акъсакъаллар ве Къанун оджалары топлангъанлар.

⁵⁴ Пётр исе Исанынъ пешинден узакътан барып, баш руханийнинъ азбарына кирди ве, хызметчилернен берабер атеш янында отурып, къызынды.⁵⁵ Баш руханийлер ве бутюн Юксек Шура, Исагъа олюм джезасы чыкъармакъ ичюн, Оны къабаатлагъан шаатны къыздырсалар да, тапып оламадылар.⁵⁶ Оларда чокъ ялан айткъан шаатлар олса да, лафлары бир-бирине келишмей эди.

⁵⁷ Ялан шаатлардан базылары сёзге чыкъып:

⁵⁸ — О: «Инсан къолунен къурулгъан Алланынъ бу Сарайыны бозып, учь куньде адам къолунен къурулмагъан, башкъа Сарай къурагырим», — дегенини эшииттик, — дей⁵⁹ Лякин бу шаатлар бир-биринен келишмей эди.

⁶⁰ Биринджи баш руханий еринден турып, ортагъа чыкъты ве Исадан сорады:

— Сен не ичюн джевап къайтармайсынъ? Оларнынъ Санъа къаршы шаатларына не айтаджанъ?

⁶¹ Иса исе индемеди ве ич бир джевап къайтармады. Баш руханий Онъа даа бир суаль берди:

— Шуретли Алланынъ Огълу — Месих, Сенсинъми?⁶² — деди. ⁶² Иса:

— Меним, — деди.

— «Сиз Инсан Огълу, Къудретли Алланынъ онъ тарафында отургъаныны ве

14.53-65

Матта 26.57-68;
Лука 22.54-55, 63-71;
Юхан 18.13-14, 19-24.

*коктеки булутларнен берабер кельгенини
кореджексиз».*

⁶³ Буны эшиткен баш руханий устюндеки урбаларыны йыртып:

— Бизлерге башкъя шаатларның неге кереги бар?

⁶⁴ Күфюр сёзлерни озылеринъиз эшиттиңиз. Бунъя не дейджеңксиз? — деди.

Эписи Исаны, олюмге лайыкъ, деп, джезагъя укюм эттилер. ⁶⁵ Базылары Онъя къаршы тюкюре башладылар. Оның бетини къапатып, башына урдылар ве:

— Пейгъамберлигинъни косътер! — деп къычырдылар.

Сонъ хызметчилер де Оны урмагъя башладылар.

⁶⁶ О вакъытта Пётр ашада, азбарда турғанда эди. Анда баш руханийнинъ хызметчи къызларындан бириси келе. ⁶⁷ Къызынып турғынан

14.66-72

Матта 26.69-75;

Лука 22.56-62;

Юхан 18.15-18, 25-27.

Пётрны корип, онъя дикъкъатнен бакъты да:

— Сен де назаретли Исаңен берабер эдинъ, — деди.

⁶⁸ Лякин Пётр буны инкяр этти:

— Сен не айтасынъ шу, мен бир шей бильмейим, бир шей анъламайым, — деди де, тышкъя, одгеки азбаргъя чыкъты. Шу арада хораз къычырды.

⁶⁹ Хызметчи къызы оны анда да коръди ве о ерде турғынларгъа:

— Бу — олардан бириси, — деди.

⁷⁰ Пётр кене инкяр этти. Бираздан сонъ о ерде турғынлар Пётргъя айта башладылар:

— Керчектен де, сен олардан бириси оласынъ, чонки сен Галилеядансынъ, — дедилер.

⁷¹ Пётр исе, ант этип:

— Алла бойнумны урсун! Сизлер айткъан бу Адамны мен танымайым! — деди.

⁷² Тамам шу вакъытта хораз экинджи сефер къычырды. Исанынъ: «Хораз эки кере къычырмаздан эвель, сен учь кере Менден вазгечеджесинъ», — деген сёзлери Пётрнынъ эсине кельди, ве онынъ козълеринден яшлар тёкюле башлады.

¹ Саба танъ аткъа-
нынен, баш руханий-
лер, акъсакъаллар,
Къанун оджалары ве

15.1-5

Матта 27.1-2, 11-14;
Лука 23.1-5;
Юхан 18.28-38.

бутюн Юксек Шура топланып, мушавере яптылар. Соңъ, Исанынъ къолларыны багълап, Пилатнынъ* огюне алып бардылар.

² Пилат Исадан:

— Сен еудийлер Падишасы оласынъмы? — деп сорады. Иса онъя:

— Сен озюнъ Манъя «Падиша» дейсинъ, — деп джевап берди.

³ Баш руханийлер Оны чокъ шейлерде къабааттай эдилер. ⁴ Пилат Онъя даа бир кере:

— Сенинъ ич бир джевабынъ ёкъмы? Бакъса, Санъя къаршы къабаатлавлар пек чокъ! — деди.

⁵ Лякин Иса ич бир джевап бермеди. Бу, Пилатны пек шашырды.

* **15.1 Пилат** — Понтий Пилат; Еудие ве Самариенинъ римли акими.

⁶ Эр Песах Байрамында Пилат халкъ истеген бир мабюсны азат эткен.

⁷ О вакъыт Барабба ве башкъа исьян-джылар зинданда отура экен. Олар

исъян котерип, бир адам ольдюрген эдилер. ⁸ Халкъ, Пилаткъа келип, ондан, эр дайм япкъан ишни олар ичюн эда эткенини сорай башлады. ⁹ Пилат олардан:

— Истейсизми, еудийлернинь Падишасыны сизге азат этейим? — деп сорады. ¹⁰ О, баш руханийлер Исаны пахылап теслим эткенилерини аньлай эди. ¹¹ Баш руханийлер исе, Онынъ ерине Бараббаны азат эткенини талап этинъ деп, халкъны къозгъалап тура эдилер. ¹² Пилат олардан кене:

— Сизлер еудийлернинь Падишасы деп адландырыгъан адамнен не япайым? — деп текрарлап сорады.

¹³ — Оны хачкъа мыхлап къой! — деп къычырды олар. ¹⁴ Пилат исе:

— О не яманлыкъ япты? — деди.

Амма олар даа бетер багъырып:

— Оны хачкъа мыхлап къой! — дедилер.

¹⁵ Халкънынъ козюне кирмеге истеген Пилат оларнынъ огюне Бараббаны чыкъарып йиберди. Исаны исе къамчылап, хачкъа мыхламакъ ичюн аскерлерге берди.

¹⁶ Аскерлер Исаны преториягъа* алыш бардылар ве бутюн арбий болюкни** анда топладылар. ¹⁷ Исанынъ устюне мор

15.6-15

Матта 27.15-26;
Лука 23.13-25;
Юхан 18.39-19.16.

* **15.16** Претория — укуомдар Пилат яшагъан ве римли аскерлер яткъан ер.

** **15.16** Арбий болюк — къадимий уюнанджа «спейра» — «ле-гион»нынъ он пайындан бир пайы, 600 аскер.

15.16-20

Матта 27.27-31;
Юхан 19.2-3.

тюслю урба* кийдиридилер ве башына тикенден орюльген тадж кечирдилер.¹⁸ Соңъ:

— Яшасын еудиійлерниң Падишасы! — деп къычырдылар.¹⁹ Таякъларнен Оның башына урып, бетине тюкюрип ве алдында тиз чекип, седжде эттилер.²⁰ Оны шойле масхара эткен соңъ, мор тюслю урбасыны чыкъарап, Озюнинь урбаларыны кийдиридилер ве хачкъа мыхламакъ ичюп кеттилер.

²¹ Эскендер ве Руфның бабасы, киренели Симон адлы бир адам тарладан келип, шу ерден кечип кетеяткъан эди. Бу адамны Исаның хачыны котерип бармагъя меджбур эттилер.

15.21-32

Матта 27.32-44;
Лука 23.26-43;
Юхан 19.17-27.

²² Исаны «Къафа Ери» манасыны анълаткъан, Голгофа деген ерге алып кельдилер.²³ Онъа мюр** къошулгъан шарап бердилер, лякин О ичмеди.²⁴ Бундан соңъ Исаны хачкъа мыхлап астылар ве, джереп чекип, ким не аладжакъ деп, Оның урбаларыны пайлаштырдылар.

²⁵ Оны хачкъа мыхлап аскъанда, саба saat докъуз эди.²⁶ Хачта: «Бу — еудиійлерниң Падишасы» — деп, Оның къабаатыны косытерген язы бар эди.²⁷⁻²⁸ Исанен берабер эки айдутны — биригини Оның онъ тарафында, башкъасыны сол тарафында хачкъа мыхладылар.

²⁹ Кечип кетеяткъанлар башларыны саллап, Исағъя күфюр сөзлер айта эдилер:

* 15.17 Бунъя ошагъан урбаны тек падишалар кие эдилер.

** 15.23 Мюр — азапларны эксилтмек ичюн шарапкъа къошулгъан къоқъулы ягъ.

— Эй, Сен, Алланың Сарайыны йыкъкъан ве учь кунь ичинде къургъан адам! — дедилер.³⁰ — Озюнъни Озюнъ къуртарса, хачтан тюшсө!

³¹ Баш руханийлер ве Къанун оджалары да, оларгъа къошулып, Оны мыскъыллай эдилер. Олар бир-бирине:

— Башкъаларны къуртара эди, Озюни исе къуртрып оламай!³² Бу Месих, Исраильнинъ Падишасы, хачтан тюшсөн. О вакъыт биз буны корип, инанырмыз!³³ — дей эдилер. Исанен берабер хачларгъа мыхлангъанлар да Оны сёге эдилер.

³³ Уйле вакътындан saat учьке къадар бутын дюнъяны къаранлыкъ басты.

³⁴ Saat учьте исе Иса къатты сеснен:

— Элои, Элои, лема савахтани?³⁵ —
деп къычырды.

15.33-41

Матта 27.45-56;

Лука 23.44-49;

Юхан 19.28-30.

Бу сёзлернинъ терджимеси: «Аллам, Аллам! Сен не ичюн Мени къалдырып кеттинъ?» — демектири.

³⁵ О ерде тургъанларнынъ базылары, буны эшитип:

— Бакъынъыз, О, Ильясны чагъыра, — дедилер.

³⁶ Бириси исе, чапып барып, сарувлы сүнгерни экши шарапкъа батырып, таякъ уджуна илиштириди де, Иса-гъа узатты. Сонъ:

— Токътанъыз, бакъайыкъ, Ильяс келип, Оны хачтан тюшюрир экенми?³⁷ — деди.

³⁷ Амма Иса, даа бир кере къычырып, сонъки нефесини чыкъарды.

³⁸ Шу ань Алла Сарайындаки перде тёпеден ашагъадже йыртылып, экиге болонди.³⁹ Исанынъ къаршысында тургъан юэбашы, Онынъ джан бергенини корип:

— Акъикъатен бу Адам — Алланынъ Огълу экен! — деди.

⁴⁰ О ерде узакътан бакъып турған къадынлар бар эди. Олар арасында магдалалы Мерьем, кучюк Якъупнен Йосенинъ анасы Мерьем ве Саломе бар эдилер.

⁴¹ Иса Галилеяда олгъанда, олар Онъа хызмет этип, пешинден юре эдилер. О ерде Исанен Ерусалимге кельген башкъа къадынлар да бар эди.

⁴² Энди акъшам олгъан эди. Бу — азырланув куню, яни раатлыкъ кунюнинъ арфеси эди. ⁴³ Шуранынъ итибарлы азасы, Алла Падишалыгъыны беклеген ариаматеялы Юсуф, бутюн джесюргилигини топлад, Пилатнынъ огюне барды ве Исанынъ джеседини сорады. ⁴⁴ Пилат Онынъ бойле тез ольгенине шашты. Юзбашыны чагъырып:

— О, чокътан ольдими? — деп сорады.

⁴⁵ Юзбашыдан джевап алгъан сонъ, джеседини Юсуфкъа берди. ⁴⁶ Юсуф кетен без сатын алды ве, Исаны хачтан тюшюрип, Онынъ тенини темиз безнен сарды. Сонъ къаяда оюлгъан къабирде Исаны дефн этти ве, бир ташны юварлатып кетирип, къабирнинъ агъзыны къапатты. ⁴⁷ Магдалалы Мерьем ве Йосенинъ анасы Мерьем Исанынъ дефн этильген ерини корьдилер.

¹ Раатлыкъ куню кечкен сонъ, магдалалы Мерьем, Якъупнынъ анасы Мерьем ве Саломе барып, Исанынъ тенине сюртмек ичюн къокъулы ягълар сатын алдылар. ² Афтанинъ

15.42-47

Матта 27.57-61;
Лука 23.50-56;
Юхан 19.38-42.

16.1-8

Матта 28.1-8;
Лука 24.1-12;
Юхан 20.1-10.

биринджи кунюнде^{*}, пек эрте олар къабиргэ бардылар.
³ Бир-бирине:

— Къабир агъзындаки ташны бизге ким юварлатып четке чекип береджек?³ — дедилер.

⁴ Башларыны котерип, бакъсалар — таш, пек балабан олса да, юварлатылгъан ве четке чекильген эди.

⁵ Къабир ичине кирип, устюнде узун беяз урбасы олгъан бир йигитни онъ тарафта отургъяныны корьдилер. Олар пек шаштылар. ⁶ Йигит исе:

— Къоркъманъыз! Сизлер хачкъа мыхлангъан Назаретли Исаны къыдырасыз. О тирильди, О мында ёкъ. О эвель мына бу ерге къоюлгъан эди. ⁷ Сиз исе барып, Пётргъа ве Исанынъ башкъа шегиртлерине айтынъыз: «О сизлерден эвель Галилеягъа бараджакъ. Озю айткъаны киби, Оны анда корерсиз», — деди.

⁸ Къадынлар къабирден чыкъып, къачып кеттилер. Оларны буюк бир шашкъынлыкъ басып къалтыратты. Къоркъканларындан кимсеге бир шей айтмадылар.

⁹ Афтанынъ биринджи кунюнде, саба эрте тирильген Иса башта магдалалы Мерьемге корюонди. Ондан О, еди джинни къувгъан эди.

16.9-11

Матта 28.9-10;
Юхан 20.11-18.

¹⁰ Мерьем барып, эвель Исанен берабер олгъан, энди исе матем тутып агълагъан шегиртлерине хабер этти. ¹¹ Амма олар Исанынъ тири олгъяныны ве Мерьем Оны корыгенини эшитип, инанмагъа истемей эдилер.

* **16.2** Афтанынъ биринджи куню — раатлыкъ кунюнден соң кельген кунъ, шымдикى базар куню.

¹² Ондан соңъ Иса бир къасаба тара-
фына кетеяткъан эки шегиртлеринден
эқисине башкъа къыяфетте корюнди. ¹³ Олар къайтып
келип, башкъаларына хабер эттилер, лякин бу хаберге
де шегиртлер инанмадылар.

16.12-13
Лука 24.13-35.

¹⁴ Соңунда Иса, аш вакътында ян-
башлап отургъан он бир шегиртине ко-
рюнди. Иса оларны имансызлыгъында
ве юреклери таш киби олгъанында айып-
лады, чонки олар тирильген Исаны

16.14-18
Матта 28.16-20;
Лука 24.36-49;
Юхан 20.19-23;
Фаалиет 1.6-8.

корыген адамларгъа инанмагъан эди. ¹⁵ Иса шегиртлерине:

— Бутюн дюньяны айланып чыкъынъ ве яратыл-
гъанынъ эписине Къуванчлы Хаберни илин этинъ!

¹⁶ Ким инанып, сувгъа батырылып чыкъса, къуртарыла-
джакъ. Инанмагъан исе укюм этиледжек. ¹⁷ Къайда
инангъанлар олса, анда бойле бельгилер оладжакъ. Ме-
ним адымдан олар джинлерни къувып чыкъараджакъ-
лар, эвель бильмеген тиллерде лаф этеджеклер. ¹⁸ Къол-
ларынен йыланларны аладжакълар. Эгер ольдюриджи
зеэр ичсeler, оларгъа зарар олмайджакъ. Хасталаргъа
къолларыны къояджакълар, ве олар сагълам оладжакъ-
лар, — деди.

¹⁹ Оларнен лаф эткен соңъ, Рабби
Иса кокке котерильди ве Алланынъ онъ
тарафында отурды. ²⁰ Шегиртлер исе
кетип, эр ерде Алланынъ шейлерини анълатып юре эди-
лер. Рабби оларнен берабер олып, эписи ишлерни япа
эди ве бельгилернен Алланынъ Сёзюни тасдыкълай эди.
Амин.

16.19-20
Лука 24.50-53;
Фаалиет 1.9-11.